

SLUŽBENI GLASNIK

OPŠTINE NOVI GRAD

Godina XVI – Broj 8 .

Ponedjeljak , 29.09.2008. godine

Strana: 1.

NOVI GRAD

AKT SKUPŠTINE OPŠTINE

99/

Na osnovu člana 30. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 101/04, 42/05 i 118/05), člana 33. Statuta opštine Novi Grad ("Službeni glasnik opštine Novi Grad" broj 11/05 i 2/08) i člana 115. i 121. Poslovnika Skupštine opštine Novi Grad ("Službeni glasnik opštine Novi Grad" broj 18/05 i 2/06), Skupština opštine Novi Grad, na 38. redovnoj sjednici održanoj dana 25.09.2008.godine, donijela je

O D L U K U

o usvajanju Strateškog plana za vode i zaštitu okoline

I

Skupština opštine usvaja Strateški plan za vode i zaštitu okoline.

II

Strateški plan za vode i zaštitu okoline je sastavni dio ove Odluke .

III

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku opštine Novi Grad".

Broj: 02-022-156/08
Datum: 25.09.2008.godine
Novi Grad

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE OPŠTINE
Ljiljana Janković, dipl.pravnik,s.r.

STRATEŠKI PLAN ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE

SADRŽAJ:

1. PREDGOVOR	5
1.1. NOSIOCI IZRADE STRATEGIJE.....	5
1.2. STRATEŠKO PLANIRANJE	7
1.3. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE.....	7
1.4. UKLJUČIVANJE JAVNOSTI I INFORMISANJE.....	8
1.5. USVAJANJE I REALIZACIJA STRATEGIJE.....	8
2. OPŠTI DIO.....	9
2.1. UVOD.....	9
2.2. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PRIRODNI RESURSI.....	9
2.3. STANOVNIŠTVO.....	12
2.4. EKONOMSKA SITUACIJA.....	13
3. VODE I ZAŠTITA OKOLINE – OPŠTI DIO.....	14
3.1. VODOSNABDIJEVANJA.....	14
3.1.1. UVOD.....	14
3.1.2. JAVNI VODOVODNI SISTEM.....	14
3.1.3. LOKALNI SEOSKI VODOVODNI SISTEMI.....	15
3.1.4. KVALITET VODE ZA PIĆE.....	15
3.1.5. NEDOSTATAK ODGOVARAJUĆIH PROPISA.....	15
3.1.6. STUDIJSKO – PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA.....	15
3.1.7. POTREBE.....	15
3.1.8. SWOT ANALIZA.....	16
3.2. ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA.....	18
3.2.1. UVOD.....	18
3.2.2. POSTOJEĆI OBJEKTI KANALIZACIONOG SISTEMA.....	18
3.2.3. SEPTIČKE JAME.....	18
3.2.4. POSTROJENJE ZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA.....	18
3.2.5. ZAGAĐIVAČI	18
3.2.6. RECIPIJENT /RIJEKE UNA I SANA/.....	19
3.2.7. POTREBE.....	19
3.2.8. SWOT ANALIZA.....	20
3.3. UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM.....	21
3.3.1. PRIKUPLJANJE I PREVOZ KOMUNALNOG OTPADA.....	21
3.3.2. PRIKUPLJANJE OSTALIH VRSTA ČVRSTOG OTPADA.....	21
3.3.3. ODLAGANJE ČVRSTOG OTPADA.....	21
3.3.4. OPREMA ZA PRIKUPLJANJE, ODVOZ I ODLAGANJE OTPADA.....	22
3.3.5. DIVLJA ODLAGALIŠTA.....	22
3.3.6. SWOT ANALIZA	23
3.4. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA I ODVODNJA OBORINSKIH VODA.....	24
3.4.1. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA.....	24
3.4.2. STANJE OBJEKATA ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA.....	24
3.4.3. OSTALI UTICAJI NA POVEĆANJE UČESTALOSTI PLAVLJENJA.....	24
3.4.4. POPLAVE.....	24
3.4.5. OBORINSKE VODE NASELJA.....	25
3.4.6. ORGANIZACIJA ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA.....	25

3.4.7. PROPISI I NJIHOVO PROVOĐENJE.....	25
3.4.8. FINANSIRANJE ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA.....	25
3.4.9. POTREBE.....	25
3.4.10. SWOT ANALIZA.....	26
4. LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI.....	28
4.1. ORGANIZACIJA UPRAVE U OBLASTI VODA I ZAŠTITA OKOLINE.....	28
4.2. RAZVOJNE PRETPOSTAVKE	28
4.3. PROSTOR I TEHNIČKA OPREMLJENOST.....	28
4.4. LJUDSKI RESURSI.....	28
4.5. PROPISI I PROVOĐENJE.....	29
4.6. SARADNJA SA PREDSTAVNICIMA CIVILNOG DRUŠTVA.....	29
4.7. PARTNERI UPRAVE – JAVNA PREDUZEĆA I JAVNE USTANOVE.....	29
4.7.1 LOKALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ.....	30
4.7.2. KOMUNALNA PREDUZEĆA KOJA POKRIVAJU OBLASTI VODA I ZAŠTITE OKOLINE.....	30
4.8. SWOT ANALIZA	31
5. IZJAVA O VIZIJI	32
6. STRATEŠKA OPREDJELJENJA	32
7. DEFINISANI KRITERIJUMI ZA VREDNOVANJE PROGRAMA/PROJEKATA.....	33
7.1. USVOJENI KRITERIJUMI ZA VREDNOVANJE PROGRAMA/PROJEKATA	33
8. RANGIRANJE PROGRAMA.....	34
8.1. VODOSNABDIJEVANJE	34
8.2. ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA	34
8.3. UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM.....	34
8.4. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA	33
8.5. LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI.....	34
9. STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI, PROGRAMI I PROJEKTI.....	36
9.1. VODOSNABDIJEVANJE.....	36
9.2. ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA.....	40
9.3. UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM.....	44
9.4. ZAŠTITA OD VODA I ODVODNJA OBORINSKIH VODA.....	47
9.5. LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI.....	50
10. IMPLEMENTACIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA STRATEŠKOG RAZVOJNOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE	55
10.1. UVOD.....	55
10.2. OPERATIVNI PLANOWI	55
10.3. PRAĆENJE (MONITORING)	55
10.4. EVALUACIJA.....	55
10.5. IZMJENE I DOPUNE STRATEGIJE.....	55
10.6. UMJESTO ZAKLJUČKA.....	55
11. KORACI U IMPLEMENTACIJI STRATEŠKOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE.....	55
12. UČESNICI IZRADE STRATEŠKOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE.....	57

1. PREDGOVOR

Strateški plan za vode i zaštitu okoline predstavlja osnovni dokument kojim se u narednom periodu definiše razvoj u skladu sa prirodnim resursima, materijalnim i finansijskim sredstvima, stvaraju uslovi za održiv razvoj ove oblasti.

Održiv razvoj ograničen je racionalnim korišćenjem zemljišta, prostora i prirodnih dobara. U današnje vrijeme unapređenje upravljanja vodosnabdijevanjem, otpadnim vodama, čvrstim otpadom i zaštitom od voda pred svaku lokalnu upravu postavlja se kao imperativ, a lokalnoj upravi zadatak da na kvalitetan način uspostavi mehanizme za nesmetan razvoj Opštine.

U okviru projekta dobre uprave u oblasti voda i zaštite okoline „GOV-WADE”, uz podršku Švajcarske agencije za razvoj i saradnju, odnosno Udruženja za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline „Una-Sana” iz Bihaća, opština Novi Grad je pristupila izradi Strateškog plana za vode i zaštitu okoline.

1.1. NOSIOCI IZRADE PLANA

Na osnovu nadležnosti Skupštine opštine Novi Grad, člana 33. Statuta opštine Novi Grad (” Službeni glasnik opštine Novi Grad” 18/05, 2/06), u svrhu izrade Strateškog plana za vode i zaštitu okoline, Skupština opštine Novi Grad Odlukom broj 02-022-61/08, od 14. 03. 2008. godine imenovala je Komisiju za planiranje u oblasti voda i zaštite okoline opštine Novi Grad u sljedećem sastavu:

1. Bratić Senad, dipl. ecc, koordinator	/potpredsjednik Skupštine opštine – predstavnik Skupštine opštine/
2. Lajšić Mladen, član	/odbornik SO-e – predstavnik Skupštine opštine/
3. Kovačević Momir, ecc, član	/saradnik u Lokalnoj agenciji za razvoj – predstavnik razvojnog sektora/
4. Kapetanović Malik, ing. građ, član	/saradnik za vode u lokalnoj upravi – predstavnik lokalne uprave/
5. Bošnjak Vesna, član	/nastavnik razredne nastave u OŠ „Vuk Karadžić – predstavnik obrazovnog sektora/
6. Drljača Nenad, dipl. ing. tehn, član	/predstavnik političke partije/
7. Kondić Zoran, dipl. ing., član	/tehnički direktor KP “Vodovod i kanalizacija” a.d. – predstavnik preduzeća/
8. Ljepoja Dušan, dipl. ing. šum, član	/inspektor zaštite životne sredine – predstavnik lokalne uprave/
9. Gačić Zoran, dipl. ing. tehn, član	/odbornik SO-e – predstavnik Skupštine opštine/

10. Vukoman Slađana, dipl. ecc, član	/predstavnik UG "Lira" – predstavnik nevladinog sektora/
11. Dmitrašinović Branislav, dipl. ecc, član	/direktor Lokalne agencije za razvoj – predstavnik razvojnog sektora/
12. Šicar Mladen, dipl. ing. maš, član	/direktor KP "Vodovod i kanalizacija" a.d. – predstavnik preduzeća/
13. Gojić Duško, dipl. ing. tehn., član	/koordinator KP "Komus" a.d. – predstavnik javnog preduzeća/
14. Bundalo Danka, dipl. ing. arh, član	/šef odsjeka za prostorno prlaniranje – predstavnik lokalne uprave/
15. Janković Aleksandar, dipl. prav, član	/službenik za odnose sa javnošću – predstavnik Načelnika opštine/
16. Dmitrašinović Ljiljana, ecc, član	/predstavnik UG „DIA” – predstavnik nevladinog sektora
17. Vladimir Mirić, član (zamjena) Saša Mirić, dipl. ecc, član	/predstavnik UG „DAR PRIRODE” – predstavnik nevladinog sektora/

Odlukom Skupštine opštine Novi Grad, broj 02–022–61/08, od 10. 03. 2008. godine, imenovana je Upravna grupa s ciljem da koordinira cjelokupan rad tokom realizacije projekta „GOV – WADE”, u sastavu:

1. Branislav Dmitrašinović, koordinator
2. Mladen Šicar, član,
3. Duško Gojić, član,
4. Danka Bundalo, član,
5. Aleksandar Janković, član.

Dragišić Marjana, dipl. ing. građ, koordinator projekta „GOV – WADE”, Ugovorom o obavljanju privremenih i povremenih poslova br. 01–400–255/08 od 07. 07. 2008. godine.

Tokom izrade opštinskog Strateškog plana za vode i zaštitu okoline u okviru Komisije formirane su fokusne/radne grupe po oblastima:

- vodosnabdijevanje,
- odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda,
- upravljanje čvrstim otpadom,
- zaštita od voda i odvodnja oborinskih voda,
- lokalna uprava i njeni partneri.

1.2. STRATEŠKO PLANIRANJE

Strategija je sveobuhvatan proces odlučivanja o tome kuda se uputiti i kako do tamo stići. Planovi razvoja imaju efekta tamo gdje postoje pravilno zamišljene ideje, koje uzimaju samo stvarne ekonomske prioritete lokalne zajednice i viših administrativnih cijelina i koje ih onda povezuju sa raspoloživim novčanim sredstvima. Ukoliko nije izrađen sistem za planiranje i upravljanje resursima neselektivno finansiranje pojedinačnih projekata vodi rasipanju pomenutih resursa. Strategije pomažu upravama da razmisle o tome šta žele postići i kako do tamo stići. Ona takođe osigurava da su uprave uvijek orjentisane na pitanja od stvarne važnosti i da su za njih u stanju izdvojiti sredstva. U demokratiji, kao krajnji cilj javlja se stvaranje javne vrijednosti, to jest usluga i rezultata koje će javnost cijeniti. Politika se treba razvijati unutar okvira dugoročne strategije, izražavajući u vidu sve praktične aspekte implementacije.

Strateško planiranje kao jedna od iskustvenih praksa dobrog upravljanja pokazalo se kao nezaobilazna stepenica u razvoju jer:

- ✚ omogućava učešće svih zainteresovanih strana u procesu planiranja i donošenja odluka (vladine institucije, javne ustanove i javna preduzeća, privatni sektor, nevladine organizacije i građani),
- ✚ osigurava stalnu orijentaciju u kom smjeru uprava treba da se razvija,
- ✚ utiče na poboljšanje efikasnosti, efektivnosti i ekonomičnosti uprave koja ima strateške razvojne planove i koja ih koristi, odnosno implementira,
- ✚ utiče na unapređenje komunikacije, koordinacije saradnje svih zainteresovanih strana, te stvaranje partnerskih odnosa između javnog sektora, građana, privatnog sektora i nevladinog sektora,
- ✚ omogućava jačanje lokalne uprave kroz edukaciju, kako bi u budućnosti samostalno kreirala i nadzirala strateško – planske aktivnosti na području Opštine,
- ✚ utiče na jačanje svijesti građana o njihovoj direktnoj ili indirektnoj uključenosti u demokratske procese kreiranja vlastite budućnosti,
- ✚ utiče na jačanje svijesti građana o vlastitoj odgovornosti i odgovornosti ostalih zainteresovanih strana,
- ✚ osigurava vladinim institucijama na višim nivoima da prate razvoj Opštine i da planiraju svoje doprinose njenom razvoju,
- ✚ osigurava novu poziciju Opštine prema susjedima i prema regionu u kojem se nalazi,
- ✚ osigurava donatorskim organizacijama (Evropska komisija, USAID, SDC, UNDP), razvojnim bankama (Svjetska banka, KfW banka, Evropska investiciona banka EBRD i dr.) da prate i uključuju se u razvoj Opštine,
- ✚ osigurava potpuno novi imidž uprave /javni menadžment/ koji građane vidi kao klijente.

1.3. METODOLOGIJA IZRADE STRATEGIJE

Strateški plan za vode i zaštitu okoline rađen je u skladu sa metodologijom preporučenom od strane OSCE-a. U svrhu usvajanja i primjene metodologije, Komisija za izradu plana pohađala je u dva navrata obuku u organizaciji udruženja „Una – Sana”, koju su provodili predstavnici OSCE – a.

Korištena metodologija podrazumijeva:

- ✚ prikupljanje opštih informacija,
- ✚ izradu analize stanja, uključujući i SWOT – analizu po svim oblastima,
- ✚ definisanje razvojne vizije,
- ✚ definisanje strateških opredjeljenja i strateških ciljeva,
- ✚ definisanje operativnih ciljeva, te programa i projekata,
- ✚ prioritetizaciju programa/projekata/ i
- ✚ definisanje načina implementacije i kontrole provođenja strateškog plana za vode i zaštitu okoline.

1.4. UKLJUČIVANJE JAVNOSTI I INFORMISANOST

Proces izrade Strateškog plana za vode i zaštitu okoline (SPVZO) praćen je značajnim aktivnostima usmjerenim ka informisanju i uključivanju svih zainteresovanih strana u proces izrade SPVZO, odnosno proces donošenja odluka. Ovim aktivnostima obuhvaćeni su građani, privatni sektor, opštinska uprava, komunalna preduzeća, nevladin sektor, obrazovne i zdravstvene ustanove.

U toku procesa javne rasprave, koji je usledio po usvajanju Nacrta SPVZO od strane Skupštine opštine, rađene su aktivnosti na uključivanju javnosti i dobijanju mišljenja o planu od strane najšire javnosti:

- ✚ sastanci sa predstavnicima mjesnih zajednica,
- ✚ javna tribina,
- ✚ završna javna rasprava,
- ✚ dostavljanje Nacrta SPVOZ mjesnim zajednicama, javnim preduzećima, javnim ustanovama, opštinskom i entitetskom nivou,
- ✚ davanje Nacrta SPVZO na uvid i mišljenje građanima (u zgradi opštinske uprave, lokalne agencije za razvoj, putem web – stranice Opštine i MZ).

Na ovaj način omogućeno je svim zainteresovanim stranama da izvrše uvid u Nacrt SPVZO i svoje primjedbe, prijedloge i sugestije dostave Komisiji, koja je iste razmotrila, te prihvatila ili odbacila uz obrazloženje.

U cilju što boljeg informisanja javnosti i podsticanja na aktivno učestvovanje u procesu, izrada i usvajanje Strateškog plana za vode i zaštitu okoline praćeni su u cijelom periodu veoma značajnim organizovanim medijskim aktivnostima:

- ✚ radio i TV emisije – kontakt tipa,
- ✚ radio i TV spotovi,
- ✚ prilozi u informativnim radio i TV emisijama,
- ✚ članci u pisanim medijima,
- ✚ press konferencije i
- ✚ distribucija štampanog informativnog materijala – plakati, leci, brošure.

U toku izrade SPVZO provedene su dvije ankete. Prva anketa provedena je u svrhu dobijanja mišljenja javnosti o postojećem stanju po oblastima, dok je kroz drugu anketu javnost dobila mišljenje o viziji razvoja, strateškim ciljevima i prioritizaciji programa/projekata/. Rezultat obje ankete prezentovani su u okviru teksta Strateškog plana za vode i zaštitu okoline (Prilog).

1.5. USVAJANJE I REALIZACIJA STRATEGIJE

Strateški plan za vode i zaštitu okoline urađen je u periodu mart 2008. godine – novembar 2008. godine, a usvojen je od strane Skupštine opštine Novi Grad. Strateški plan donosi se za period od pet godina (2008. – 2012. godine). Komisija je svjesna da zbog ograničenih finansijskih sredstava i raspoloživih institucionalnih resursa svi programi i projekti predviđeni ovim Planom neće moći biti realizovani u navedenom periodu. Realno je očekivati da se projekt neće finansirati isključivo iz opštinskog budžeta i postoji otvorena mogućnost korištenja drugih izvora finansiranja (viši nivoi vlasti, međunarodne razvojne i finansijske institucije) i opštinska uprava preduzima potrebne aktivnosti na obezbjeđivanju ovih sredstava. Takođe, predviđeno je i praćenje realizacije Plana za svaku godinu, te njegovo stalno dopunjavanje, pa je Komisija donijela odluku da na popisu projekata ostavi sve kandidirane projekte, koji će biti realizovani u skladu sa godišnjim Operativnim planom implementacije, a prema određenom prioritetu i finansijskim potencijalima.

2. OPŠTI DIO

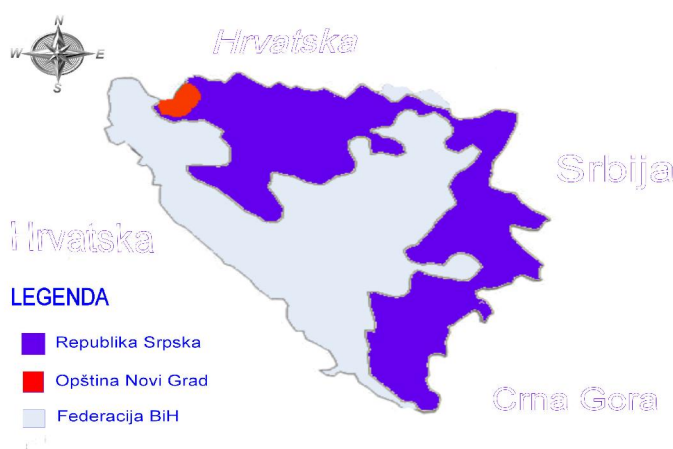
2.1. UVOD

Novi Grad se prvi put spominje u pisanim dokumentima 1280. godine pod nazivom Castrum Novum. Zbog svog geo – političkog položaja, ovo je bio prostor stalnih sukoba i čestih ratova. Sam grad je tokom svoje istorije više puta bio razaran do temelja, a isto tako je više puta mijenjao svoju lokaciju. Bio je pod vlašću Rimljana, Mađara, Turaka, Austro – Ugara itd. Značaj geo – strateškog položaja Novog Grada se vidi i iz činjenice da je tokom svoje istorije bio na granici Istoka i Zapada, zbog čega su se ovdje vodili stalni sukobi između tih dviju kultura. Zbog toga je Novi Grad bio pod uticajem i istočnjačkih i zapadnjačkih kulturnih uticaja, koji se i danas mogu vidjeti.

Geografski položaj novogradske opštine je povoljan, prvenstveno iz razloga što se nalazi na raskrsnicama puteva između Zapadne i Istočne Evrope i na dijelu puteva koji povezuju kontinentalni i mediteranski dio Evrope.

Razvojem Novog Grada razvijala se i privreda, tako da je 1990. godine u privredi i vanprivredi bilo zaposleno 8 200 radnika. Najviše zaposlenih je bilo u tekstilnoj i drvnoj industriji, proizvodnji i obradi kamena i metaloprerađivačkoj djelatnosti. Danas, najvećim dijelom, preduzeća koja su bili nosioci razvoja, rade kapacitetom 10 – 20 %, što je dovelo do smanjenja zaposlenosti i opšteg pada proizvodnje, tako da su ova preduzeća u procesu tranzicije i vlasničke strukture jednim dijelom prešla u privatni kapital, a ona koja nisu privatizovana, uglavnom su u stečajnom postupku.

2.2. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PRIRODNI RESURSI

Teritorija novogradske opštine je smještena na prelasku iz Panonske nizije prema planinsko-kotlinskoj oblasti Dinarskog sistema, između koordinata: 44°52'30" i 45°10'20" sjeverne geografske širine i od 16°13'33" do 16°34'30" istočne geografske dužine, čija nadmorska visina ne prelazi 470 metara.

Opština se nalazi na ušću Sane u Unu, na brežuljkastim obroncima Grmeča i Kozare. Ima oblik pravougaonika sa dužom stranom jugozapad – sjeveroistok dužine 32 km, i širinom sjeverozapad – jugoistok od oko

14 km. Najniži dijelovi Opštine od 122 m nadmorske visine su na sjeveroistoku, a najviši na istoku u Potkozarju 466 m. Opština Novi Grad ima površinu 469,74 km², do izdvajanja opštine Kostajnica zauzimala je površinu od 554 km². Po veličini i razvijenosti spada u nerazvijene opštine Republike Srpske. Opština u sjeverozapadnom dijelu, dolinom rijeke Une graniči sa opštinom Bosanska Krupa, (Federacija BiH) i opštinom Dvor (Republika Hrvatska), pa je ova granica i prirodna, a na ostalom dijelu sa pet opština: na jugozapadnom i južnom dijelu sa opštinama Krupa na Uni i Oštra Luka, na istoku sa opštinama Prijedor i Kozarska Dubica, a na sjeveroistoku graniči sa opštinom Kostajnica koja se izdvojila 1994. godine.

Rijeke Una i Sana su mu od davnina davale značajan geografski položaj kada su u pitanju i prirodna bogatstva i komunikacijske veze od Panonske nizije ka Dinarskom planinskom prostoru. Povezanost Novog Grada, kao centralnog gravitacionog žarišta opštine, najkraćom drumskom komunikacijom do Zagreba je 135 km, do Banjaluke 90 km i do Bihaća 69 km.

Novi Grad je raskrsnica željezničkih pravaca Sarajevo – Banja Luka – Zagreb, Zagreb – Novi Grad – Bihać – Split, Banja Luka – Novi Grad – Sunja – Beograd, ali i drumskih puteva koji spajaju

Bosnu i Hercegovinu i Srednju Evropu i Jadransko more. Na osnovu fizičko – geografskih karakteristika i društveno – geografskog razvoja, te na osnovu datih elemenata u pogledu regije i regionalizacije, prostor novogradske opštine se može podijeliti na dvije mikroregionalne cjeline:

- ✚ aluvijalne ravni Une i Sane i
- ✚ pobrda Podgrmeča i Potkozarja.

Hidrološko bogatstvo:

Rijeke Una i Sana predstavljaju značajan vodeni potencijal ove Opštine, ali i cijele regije, a ujedno predstavljaju i najznačajnije površinske vodotoke opštine Novi Grad.

Ukupna dužina rijeke Une je 207 km, a dužinom od 35 km protiče kroz novogradsku opštinu. Jednim dijelom toka kroz ovu Opštinu, Una teče kao granična rijeka između Bosne i Hercegovine – Republike Srpske i Republike Hrvatske. Najveća pritoka Une na ovom prostoru je rijeka Sana, a zatim i rijeka Vojskova, koja je najveća rijeka na novogradskoj opštini.

Ukupna dužina rijeke Sane je 146 km, a dužinom od 16 km protiče kroz novogradsku opštinu. Najveća pritoka Sane na novogradskoj opštini je rijeka Japra.

Od hidografskih potencijala, značajan je i termomineralni izvor „Lješljani”, koji se nalazi nedaleko od Novog Grada, pokraj magistralnog puta Novi Grad – Kostajnica. Sam izvor se nalazi na obodu lješljanskog basena, u Potkozarju. To je termalna voda, jer joj je temperatura na izvoru 33⁰C. Za sada ovaj izvor nije dovoljno valorizovan, ali je pripremljena kompletna projektna dokumentacija za izgradnju banje, koja je uvrštena u Program javnih ulaganja Republike Srpske.

Jezero „Petkovac” je dubine oko 20 m i nalazi se na području sela Petkovac. Jezero je 1 km udaljeno od rudnika gipsa, a nastalo je navoženjem jalovine i drugog materijala prilikom eksploatacije rudnika gipsa Petkovac.

Opština Novi Grad ima značajne vodne potencijale, koji pružaju razne mogućnosti turističke ponude.

Šume:

Šume na ovom području su zastupljene sa vrstama – bukovo drvo, grabovo, hrastovo, dok četinarske šume zauzimaju male površine. „Ukupna površina pod šumama je 20 500 ha, a od toga u državnom sektoru 15 457 ha, a u privatnom 5 043 ha.”¹ Rezerve drvene mase procijenjene su na 2 667 643 m³, od toga na državne šume otpada 1 711 600 m³, a na privatne šume 956 043 m³.

Minerali i rude:

Rudna i mineralna bogatstva, koja se trenutno eksploatišu su :

- ✚ rudnik dolomita u Blatni, udaljen 16 km od Novog Grada, ukupno proračunate rezerve su 52,4 mil. Tona,
- ✚ rudnik gipsa „Petkovac”, udaljen 10 km od Novog Grada, ukupno proračunate rezerve su 8,6 mil. Tona i Derviši sa 0,9 mil. Tona,
- ✚ rezerve i ležišta građevinskog i ukrasnog kamena, ali se eksploatacija ne vrši, jedino se melje dolomit za potrebe staklarske, građevinske i keramičke industrije.

Postoje i rezerve mrkog uglja (Lješljanski basen, rezerve: 7,5 mil. Tona), bentonita (rezerve: 2,2 mil. Tona) i cementnog laporca, koji se ne eksploatiše.

Poljoprivredno zemljište:

„Od ukupne površine u privatnom vlasništvu, na poljoprivredno zemljište odlazi 14,4 %. Privatni sektor u opštini Novi Grad raspolaže sa 6 753,3 hektara obradivog zemljišta (oranice, bašte, voćnjaci i livade). Površina pašnjaka iznosi 2 243 ha, šuma 5 043 ha, livada 4 097, a površina neplodnog zemljišta iznosi 2 592 ha. Ako privatnom sektoru dodamo i državno vlasništvo, onda se znatno povećavaju ukupne površine (47 000 ha), posebno šume 20 500 ha, neplodno zemljište 6 085 ha

¹ Izvor: Stanje i korišćenje prostora i demografski razvoj opštine Novi Grad, radna verzija naučno – istraživačke studije – I faza, Centar za demografska istraživanja, Banja Luka, 2005. godine, str.96

i pašnjaci 7 195 ha, dok obradivo zemljište ostaje približno isto, s obzirom da je u cjelini u privatnom sektoru. ”².

Pored primarne poljoprivredne proizvodnje na gazdinstvima zemljoradnika, koja je apsolutno dominantna u strukturi privrednih djelatnosti u većini seoskih naselja, značajan napredak bilježi proizvodnja u mliječnom govedarstvu, povrtlarstvu i voćarstvu.

„Poljoprivredna proizvodnja se odvija većinom u individualnom sektoru. Nekadašnje velike površine državnog poljoprivrednog zemljišta od 1 195 ha ili 6,7 % (1990 godine) svedene su svega na 130 ha ili 0,75 %. Kukuruz i pšenica su apsolutno dominantne kulture u ratarskoj proizvodnji na području cijele Opštine, a u pojedinim selima značajne površine zauzimaju i ječam i zob. ”³

Stočno krmno bilje je predstavljeno djetelinom lucerkom. Livade zauzimaju 19,8 % ukupne površine Opštine, dok su pašnjaci zastupljeni sa 10,9 %.

Bašte učestvuju u ukupnoj površini Opštine sa 3 %, a površina oranica sa 9,3 %. Najviše se sije krompir, kupus, mahunarke, luk, paprike i drugo povrće. Takođe je u porastu i plastenička proizvodnja rasada raznih vrsta povrća, a najviše paprike i paradajza. Trenutna površina pod plastenicima je oko 1 ha. Posebno dobri, ali neiskorišteni potencijali postoje u proizvodnji, prikupljanju i parkiranju ljekovitog i šumskog bilja, koji se sve više traže na tržištu.

Voćarstvo predstavlja važnu poljoprivrednu granu u opštini Novi Grad. U strukturi ukupnih površina Opštine, voćnjaci zauzimaju manje od 2 %. Dominantna vrsta voća je šljiva, ali u zadnje vrijeme došlo je do naglog porasta broja sadnica jabuka i krušaka, u novoformiranim voćnjacima Opštine.

Stočarstvo predstavlja najintenzivniju granu poljoprivredne proizvodnje i veliki dio biljne proizvodnje kroz stočarstvo dobija tržišnu vrijednost. Najvažnija grana stočarstva u Opštini predstavlja govedarstvo, koje u okviru stočarske proizvodnje učestvuje sa 30 %. Pored govedarstva, zastupljeno je i ovčarstvo, uzgoj svinja, peradarstvo i pčelarstvo. Pčelarstvo ima dugu tradiciju u ovim krajevima, sa povećanjem potražnje i širenjem pčelarskih proizvoda, ova djelatnost postaje veoma atraktivna i ekonomski progresivna grana, koja ima dobru perspektivu na području naše Opštine.

Pored porodičnih, individualnih gazdinstava, osnovane su i veće organizacione jedinice u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, odnosno farme.

Značajan korak uspostave poljoprivredne proizvodnje i kooperacije, imaju uspješne zemljoradničke zadruge, prvenstveno OZZ "Agrojapra", OZZ "Strižna", OZZ "Blagaj", preduzeće "Eko-pam" i sl, a u posljednje vrijeme pojavile su se i nove zadruge OZZ "Agrouna" i OZZ "Spasovina", te udruženje poljoprivrednih proizvođača.

Klimatska obilježja:

Klimatske karakteristike područja opštine Novi Grad uslovljene su klimatskim faktorima šireg prostora. Na osnovu klimatskih karakteristika, klimu ovog područja možemo definisati kao umjerno – kontinentalnu, sa jasno izraženim svim godišnjim dobima, sa relativno hladnim zimama, dosta toplim ljetima i dovoljnom količinom padavina. Vazдушna strujanja vjetrova na ovom području prisutna su iz svih pravaca, što uzrokuje stalne sudare hladnih i toplih vazдушnih masa, koja se posredstvom anticiklona i ciklona miješaju i tako donose padavine.

Oblačnost kao klimatska pojava raznovrsno je značajna, jer od nje zavisi dnevna amplituda temperature. Najveća oblačnost od 7,6 desetina je u decembaru, a najmanja u julu 4,6 desetina. Na padavine najveći uticaj imaju zapadne vlažne mase, koje donose dovoljne količine padavina u svim godišnjim dobima. Najviše padavina ima u novembru, a najmanje u februaru.

Magle se javljaju u svim mjesecima, a najintenzivnije su u jesen i zimu i formiraju se u dolinama rijeka Une i Sane.

² Izvor: Stanje i korišćenje prostora i demografski razvoj opštine Novi Grad, radna verzija naučno – istraživačke studije – I faza, Centar za demografska istraživanja, Banja Luka, 2005. godine, 96. str.

³ Izvor: Stanje i korišćenje prostora i demografski razvoj opštine Novi Grad, radna verzija naučno-istraživačke studije- I faza, Centar za demografska istraživanja, Banja Luka, 2005. godine, 102. str.

Klimatske karakteristike opštine Novi Grad

Minimalne temperature	Maksimalne temperature	Prosječne god. Temp.	Prosječan broj sunčanih dana	Prosječne god. Padavine
- 26 °C	+41 °C	+12,0 °C	2 100 časova	1049 mm *podatak 1960-1980.godine

Izvor podataka: Knjiga Novogradska opština, geografske karakteristike, Dr Drago Todić, 2000.godine

2.3. STANOVNIŠTVO

Kroz istoriju, ovo područje je imalo različitu administrativno – političku strukturu, pa je i praćenje broja stanovnika otežano. Posljednji zvanični popis stanovništva je bio 1991. godine, a svi kasniji podaci predstavljaju projekciju na osnovu tog popisa, iako je Opština 2003. godine uradila probni popis stanovništva.

Nacionalna struktura stanovništva u opštini Novi Grad

Stanovnici/ Etnička pripadnost	Srbi	Bošnjaci	Hrvati	Ostali	Ukupno
1991. sa Kostajnicom	25.106	14.083	402	1.950	41.541*
1996.	26.690	1.000	100	75	31.500**
2001.	25.370	2.100	110	420	28.000***
2003.	22.247	3.167	143	201	25.758****
2006.	-	-	-	-	31.144*****

Izvor podataka: Knjiga Novogradska opština, geografske karakteristike, Dr Drago Todić, 2000. godine, *Republički zavod za statistiku. Banja Luka, 1999.godine, **Podaci opštinskih struktura, 1998. godine, *** Probni popis stanovništva Opštine, juli 2002. godine, **** Popis stanovništva Opštine 2003. godine, ***** Republički zavod za statistiku RS, 2007. godine.

Broj naselja, domaćinstava i veličina prosječne porodice za 1991. i 2003.godinu

	1991. godine	2003. godine
Naselja	59	48
Domaćinstva	11.642	8.535
Prosječna porodica	3,6	3.0

Izvor podataka: Knjiga Novogradska opština, geografske karakteristike, Dr Drago Todić, 2000. godine.

Natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj opštine Novi Grad u periodu od 1981. - 1991.godine

Godina popisa	NATALITET		MORTALITET		PRIRODNI PRIRAŠTAJ	
	Apsolutno	u %	Apsolutno	u %	Apsolutno	u %
1981.	675	16,0	300	7,1	375	8,9
1991.	594	14,3	345	8,3	249	6,0
1996.	263	9,2	305	10,7	-42	-1,5
2000.	259	8,6	288	9,5	-29	-0,9
2003.	203	7,9	305	11,8	-102	-3,9

Izvor podataka: Popis stanovništva SR BiH za 1948. godine i 1991. godine i Demografska statistika RS br 7., Banja Luka, 2003. godine.

2.4. EKONOMSKA SITUACIJA

Početkom 1990. godine, glavni privredni sektor u Opštini je proizvodno – prerađivačka industrija. Tada je u privredi bilo zaposleno 6 670 radnika. Najvažnije privredne djelatnosti su bile:

- ✚ drvena,
- ✚ tekstilna,
- ✚ proizvodnja i obrada nemetala,
- ✚ metaloprerađivačka djelatnost.

Najznačanija preduzeća od Republičkog i Opštinskog značaja bili su: "Sana", "Lignošper", "Japra", "Krajinapromet", "Jedinstvo", "Kozaraprevoz", "Građevinar", "Stanoservis" i sl. Učešće po granama djelatnosti u ukupnoj privredi je bilo: poljoprivrede i šumarstva 5,2 %, industrija i rudarstvo 46,8 %, građevinarstvo 3,5 %, trgovina na veliko i malo 38,5 %, saobraćaj i usluge 6,1 %.

Danas je došlo do značajnog pada proizvodnje, tako da je stanje u privredi nepovoljno. Socio – ekonomski pokazatelji upućuju da je broj nezaposlenih svake godine sve veći, a to se vrlo negativno odražava na razvoj Opštine, koja ima značajnih potencijala, a koji nisu iskorišteni.

Privatni sektor obuhvata mala i srednja preduzeća, samostalnu djelatnost (samostalne zanatske, trgovačke i ugostiteljske radnje), te ostale oblike preduzetničke djelatnosti, koji danas predstavljaju preko 95 % ukupne privredne aktivnosti na području naše Opštine.

Prerađivačka industrija je procesom privatizacije preduzeća, značajno smanjena. Postoji trend pojave novih industrijskih grana, ali to nije dovoljno da se postigne prijeratni nivo proizvodnje u industriji i uglavnom se odnosi na proizvodnju u prehrambenoj industriji, drvnoj, tekstilnoj, hemijskoj, metalnoj i rudarstvu.

Učešće pojedinih grana djelatnosti u ukupnoj privredi, mala i srednja preduzeća

SEKTOR	2005 u KM	% učešća	2007 u KM	% učešća
poljoprivreda i šumarstvo	4.575.824	5,0	3.707.159	3,1
prerađivačka industrija	20.877.696	22,8	24.813.899	20,8
građevinarstvo	868.026	0,9	678.705	0,6
trgovina	50.085.504	54,7	66.396.064	55,8
saobraćaj i usluge	7.039.264	7,7	11.636.905	9,8
zdravstvo i kultura	3.350.262	3,7	4.443.048	3,7
ostale djelatnosti	4.738.717	5,2	7.337.340	6,2
UKUPNO	91.535.293		119.013.120	

Izvor podataka: APIF, Novi Grad, 2007

Zaposlenost

	2005	2007
zaposlenost	3.200	3.540

Prosječna neto plata

	2005	2007
Neto plata	502 KM	599 KM

Izvor podataka: APIF, Novi Grad, 2007

Na nivou regije Opština učestvuje u ukupnoj razmjeni sa 1,27 %. U toku 2005. godine značajno se povećao obim ukupne razmjene, ali je pokrivenost uvoza sa izvozom i dalje nešto iznad 30%.

Uz podršku OSCE – a, tokom 2005/2006. godine, urađena je Strategija razvoja opštine za period 2006 – 2010. godine.

U toku 2006. i 2007. godine Opština je preduzela više mjera u cilju poboljšanja poslovnog ambijenta, i to:

- ✚ prodaja opštinskog zemljišta u novoj poslovnoj zoni Poljavnice /7 preduzeća/, sa dvije direktne strane investicije iz Srbije i Italije,
- ✚ podrška programima MSP putem subvencioniranja kamate na kredite /8 preduzeća/,
- ✚ podrška programima u oblasti inovacija, /2 programa/,
- ✚ programi zajedničkog finansiranja /5 programa/,
- ✚ zajednička promocija Opštine i preduzetnika i organizovano učešće na 5 sajмова, sa prezentacijom preko 30 preduzeća i 20 različitih projekata.

Lokalna agencija za razvoj formirana je s ciljem koordinacije razvojnih programa, dok je uloga organizovanog nastupa preduzetnika, putem udruženja i sl., slaba. Postoje dva udruženja preduzetnika: Udruženje preduzetnika UNA NOVI i Udruženje samostalnih preduzetnika, ali njihova uloga nije još dovoljna za ozbiljniji nastup i povezivanje preduzetnika.

3. VODE I ZAŠTITA OKOLINE – OPŠTI DIO

Stanovništvo i privreda opštine Novi Grad, vodom se snabdijevaju iz gradskog vodovodnog sistema (grad i prigradska naselja) i lokalnih vodovoda (seoska naselja). Gledajući u cjelini sadašnje stanje vodosnabdijevanja nije zadovoljavajuće po osnovu izgrađenosti vodovodnih objekata i količini vode kao i kontroli kvaliteta vode u seoskom području.

Sam dio urbanog područja Opštine pokriven je kanalizacionom mrežom putem koje se sve otpadne vode domaćinstava primaju i puštaju bez prečišćavanja u rijeku Unu. Izgradnja glavne kolektorske mreže nije završena. Privredni pogoni svoje otpadne vode ispuštaju direktno u vodotoke.

U periodu 1996. – 2006. godine u izgradnju objekata komunalne infrastrukture u oblasti voda na području opštine Novi Grad uloženo je oko 2 miliona KM, od toga 50 % kreditnih sredstava.

3.1. VODOSNABDIJEVANJE

3.1.1. UVOD

Opština Novi Grad vodom za piće snabdijeva se iz bunara na izvorištima „Ograde” i „Gortan”. Bunari na izvorištu „Mlakve” izgrađeni su 2000. godine, s namjerom napuštanja izvorišta „Ograde” i „Gortan”, zbog nemogućnosti obezbjeđivanja sanitarne zaštite istih, jer se nalaze u centru grada. Program zaštite izvorišta „Mlakve” je urađen, ali ne postoji projekat zaštite izvorišta i nisu riješeni imovinsko – pravni odnosi u svim zonama zaštite, te izvorište nije u upotrebi. Izdašnost bunara je 50 l/s, sa mogućnošću izgradnje novih, za potrebe proširivanja postojećeg vodovodnog sistema. Snabdjevanje stanovništva vodom iz javnog vodovodnog sistema vrši se na gradskom području, dok se seoska područja snabdijevaju ili iz lokalnih vodovodnih sistemima ili iz prirodnih izvora. Ne postoji kompletna evidencija imovine preduzeća. Dio imovine vodi se kod opštine Novi Grad, a za dio imovine nije izvršena službena primopredaja izgrađenih objekata (donacija).

3.1.2. JAVNI VODOVODNI SISTEM

Javni vodovodni sistem kojim upravlja KP „Vodovod i kanalizacija” a.d. Novi Grad, podijeljen je u tri zone snabdijevanja (centralnu gradsku i dvije više zone u Jablanici). Pomenuto preduzeće nema evidenciju i ne upravlja lokalnim vodovodnim sistemima. Pokrivenost snabdijevanja vodom stanovnika Opštine je oko 30 %, dok na gradskom području po Zakonu ispravno baždarene vodomjere ima 32 % korisnika usluga. Vodovodna mreža je podjeljena na 8 sektora, pri čemu svaki ima mjerno mjesto. Upoređivanjem mjesečnih očitavanja sektorskih vodomjera i fakturisane količine vode dobiju se podaci o količini izgubljene vode. Prosječan gubitak vode je oko 48 %, dok su najveći gubici izmjereni u sektoru „Centar” i sektoru „Urije”. Naplata usluga je visoka i iznosi 90 %, međutim trenutna cijena vode nije dovoljna i pokriva 40 % troškova isporuke vode i održavanja sistema vodosnabdijevanja.

Redukcija u snabdijevanju stanovništva vodom nema. Stanje rezervoara pumpne stanice i prepumpnih stanica „Jablanica I i II” je dobro, a vodovodna mreža u centru grada je izgrađena 1964. godine i u lošem je stanju, u naseljima Urije i Jablanica na vodovodnim instalacijama su bespravno izgrađeni pomoćni objekti, pri čemu je održavanje istih postalo nemoguće. Pojedinačni slučajevi krajnjih korisnika I visinske zone u sektoru „Urije” i II visinske zone sektora „Jablanica” nemaju zadovoljavajući pritisak u mreži, a što će se riješiti napajanjem istih iz II visinske zone.

3.1.3. LOKALNI SEOSKI VODOVODNI SISTEMI

Na području opštine Novi Grad postoji 12 lokalnih seoskih vodovodnih sistema: 4 u MZ Svodna, 3 u MZ Rudice, 2 u MZ Velika Rujiška, te po 1 u MZ Poljavnice, MZ Blatna i MZ Dobrljin. Na lokalnim seoskim vodovodnim sistemima dezinfekcija vode za piće skoro ne postoji, a kontrola kvaliteta vode se radi veoma rijetko, ukoliko postoji dobra volja mještana. Upotreba vode iz lokalnih vodovoda je zabranjena u javnim ustanovama i školama, dok je mještani upotrebljavaju na sopstvenu odgovornost. Izvorišta lokalnih vodovoda nemaju donesene odluke o sanitarnoj zaštiti.

3.1.4. KVALITET VODE ZA PIĆE

Na javnom vodovodnom sistemu kojim upravlja KP „Vodovod i kanalizacija” a.d. Novi Grad, vrši se stalna dezinfekcija vode hlorom. Na osnovu Zakona o kvaliteti vode i ekvivalentnog broja stanovnika koje vodovod snabdijeva vodom za piće, određeno je da se uzimaju 4 uzoraka za fizičko – hemijsku i bakteriološku analizu svakih 15 dana, i to 1 uzorak sirove vode, 1 uzorak iz centralnog bazena i 2 uzorka od krajnjih korisnika po usvojenom planu. Uzorkovanje, transport i analizu vode vrši Institut za zaštitu zdravlja Banja Luka. Rješenjem je odlučeno da se jedanput godišnje vrši proširena analiza vode za piće. Voda je veoma dobre kvalitete i izvršene analize uzoraka zadovoljavaju propise o higijenskoj ispravnosti vode za piće. Građani i sanitarni inspektor se redovno informišu o kvaliteti vode za piće dva puta mjesečno.

3.1.5. NEDOSTATAK ODGOVARAJUĆIH PROPISA

Projekti zaštite izvorišta postoje i urađeni su na osnovu Zakona o zaštiti voda, dok primjena nije na zadovoljavajućem nivou.

3.1.6. STUDIJSKO – PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA

Projektna dokumentacija izvedenog stanja vodovodnih sistema na području opštine Novi Grad je nekompletna, odnosno djelimično postoji. Za jedan dio objekata vodovodnog sistema potrebno je uraditi projektnu dokumentaciju, izvršiti tehnički prijem i napraviti primopredaju objekata. Opština Novi Grad trenutno nema uspostavljen katastar podzemnih (vodovodnih) instalacija, ne postoje geodetske podloge gradskog područja za označavanje komunalnih instalacija.

Studijsko – projektna dokumentacija za razvoj javnog vodovodnog sistema ne postoji za period do 2010. godine.

3.1.7. POTREBE

Nekoliko važnih projekata vezanih za vodosnabdijevanje potrebno je u narednom periodu što kvalitetnije razmotriti, na odgovarajući način prostudirati, te na osnovu stručnih kriterija poredati po prioritetu.

U svrhu unapređenja stanja vodosnabdijevanja na području Opštine potrebno je razmotriti sljedeće projekte:

- ✚ rekonstrukcija dijelova vodovodnog sistema koji stvaraju značajne gubitke,
- ✚ izvršiti proširenje vodovodne mreže na gradskom području (naselja Londža, Izba, Roga, Tunjica II visinske zona),
- ✚ priključenje prigradskih naselja koja nemaju redovno snabdijevanje kvalitetnom vodom za piće na javni vodovodni sistem,
- ✚ ugradnja uređaja za dezinfekciju vode na lokalnim seoskim vodovodnim sistemima,
- ✚ izrada Master plana dugoročnog vodosnabdijevanja Opštine,
- ✚ usvajanje novih i ažuriranje postojećih propisa, te usvajanje odluka o zaštiti izvorišta.

3.1.8. SWOT ANALIZA VODOSNABDIJEVANJE

SNAGE:	SLABOSTI:
• veoma dobar kvalitet i redovna kontrola vode za piće u gradskom vodovodnom sistemu, • dobra pokrivenost stanovništva u gradskom području vodosnabdijevanjem, • dovoljne količine vode i nema redukcija u vodosnabdijevanju, • bogatstvo vodnim resursima (površinskim vodotocima, podzemnim vodama, običnim i termo-mineralnim izvorima), • KP i Opština raspolažu stručnim kadrovima u oblasti vodosnabdijevanja, • visok postotak naplate usluga 90 %, • redovno informisanje građana o kvalitetu vode,	• izvorišta u eksploataciji „Gortan“ i „Ograde“ nemaju mogućnost obezbjeđenja zona sanitarne zaštite, jer se nalaze u centru grada, • nema projekta sanitarne zaštite i ista nije izvršena, nisu riješeni imovinsko – pravni odnosi u zonama sanitarne zaštite izvorišta „Mlakve“ i ono nije u upotrebi, • dotrajalost vodovodne mreže i gubici u vodovodnoj mreži (oko 48 %), • neadekvatna cijena usluga vodosnabdijevanja, • loša i zastarjela tehnička opremljenost operativnih jedinica za održavanje sistema vodosnabdijevanja, • katastar instalacija nije uspostavljen i ne postoji dokumentacija za dio vodovodne mreže, • izgrađeni lokalni vodovodi urađeni bez dokumentacije i stručnog nadzora i ne vrši se kontrola kvalitete vode u seoskim vodovodima, • neodgovarajući način upravljanja, nadzora i kontrole nad lokalnim vodovodima, • slaba svijest građana seoskog područja o potrebama i troškovima proširenja sistema vodosnabdijevanja i cijeni vode, • ne postoji Skupštinska odluka o zaštiti svih izvorišta na teritoriji Opštine.

MOGUĆNOSTI:	PRIJETNJE:
• sanacija i rekonstrukcija vodovodne mreže u svrhu smanjenja troškova i osiguravanja dodatnih količina vode za isporuku korisnicima, • proširenje vodovodne mreže na gradskom području (naselja: Londža, Izba, Roga, Tunjica II visinska zona), • proširivanje gradskog vodovodnog sistema na seoska područja, • stavljanje lokalnih vodovodnih sistema pod nadzor i upravljanje u svrhu povećanja zdravstvene situacije, • povećanje kapaciteta izvorišta „Mlakve“ bušenjem novih bunara za potrebe proširenja vodovodne mreže, • uspostava zaštitnih zona i provođenje mjera zaštite, • planiranje godišnjih aktivnosti prema prioritetima i mogućnostima, • uspostavljanje GIS-a i baze podataka (katastra), • edukacija građana i Javnog sektora o značaju rješavanja vodosnabdijevanja na području Opštine, • podizanja svijesti građana o očuvanju i zaštiti voda, • korištenje više izvora finansiranja, • saradnja sa Opštinama u okruženju, udruženjem Una-Sana i razmjena iskustava, • bolja saradnja sa višim nivoima vlasti, • uvođenje daljinskog upravljanja sistemom vodosnabdijevanja, • opremanje KP „Vodovod i kanalizacija“ a.d.	• nepostojanje Zakonskih rješenja koja definišu vlasništvo i upravljanje komunalnim preduzećima, • nekontrolisano korištenje hemijskih poljoprivrednih sredstava u zonama izvorišta, • neusklađenost zakonskih propisa i nedovoljna primjena propisa višeg nivoa, • ograničene mogućnosti finansiranja iz vlastitih izvora, • nedovoljna finansijska sredstva za sektor voda i zaštite okoliša, • slabo funkcionisanje inspeksijskih službi i nedovoljna primjena postojećih propisa, • niska svijest građana i neodgovorno ponašanje prema imovini KP.

3.2. ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

3.2.1. UVOD

Otpadne (zagađene) vode sa gradskog područja opštine Novi Grad, kao i oborinske vode sa gradskog područja odvođene se kanalizacionim cjevovodom gravitacionim putem. Kanalizacioni cjevovod je mješovitog tipa i voda se bez prečišćavanja ispušta u vodotok rijeka Sane i Une. Na gradsku kanalizacionu mrežu priključeno je 73 % gradskog stanovništva ili oko 2 450 domaćinstava. Ruralni dio i 27 % gradskog stanovništva za prikupljanje otpadnih voda koristi nepropisno izgrađene septičke jame, čiji se sadržaji infiltriraju u podzemne vode ili se direktno upuštaju u pritoke rijeka Une i Sane i same rijeke Une i Sane. Otpadne vode postojećih industrijskih postrojenja, autopraona i javnih ustanova se bez prečišćavanja ispuštaju u potoke, kanale ili direktno u rijeke Unu i Sanu.

3.2.2. POSTOJEĆI OBJEKTI KANALIZACIONOG SISTEMA

Postojeći kanalizacioni sistem je mješovitog tipa, sastoji se od:

- ✚ kolektorskog cjevovoda dužine 3 078,70 m,
- ✚ ulične mreže dužine 11 625,80 m,
- ✚ sekundarne kanalizacione mreže dužine 1 440,80 m,
- ✚ revizionih šahtova 424 komada,
- ✚ prepumpne stanice „Grad” u ul. Ive Andrića, kapaciteta 2 x 400 l/s,
- ✚ prepumpne stanice „Prekosanje” u ul. Kulska obala, kapaciteta 1 x 150 l/s.

Odvodnja otpadnih voda vrši se gravitacionim putem, te se za vrijeme velikog vodostaja, preko prepumpnih stanica iste ubacuju u velike vode rijeka Une i Sane. Kanalizacioni kolektorski cjevovod i veći dio sekundarnog cjevovoda izgrađen je od 1958. do 1985. godine, i to uglavnom od betonskih i PVC cijevi promjera Φ 300 – 1000 mm i Φ 1570/1100 mm. Cjevovod je vrlo loše održavan, jer preduzeće ne posjeduje vozila i opremu za tu vrstu poslova. Sistem je podjeljen na kanalizacionu mrežu „Centar” i kanalizacionu mrežu „Prekosanje”. Na postojećoj kanalizacionoj mreži postoji nekoliko uskih grla (mali profil ili mali nagib cjevovoda) koja uzrokuju podbijanje otpadnih voda i njihovo izlivanje kroz slivnike ili poklopce šahtova. Manji dio cjevovoda je izgrađen nepropisno, odnosno ne zadovoljava minimum tehničkih standarda i trebalo bi planirati njegovu zamjenu.

3.2.3. SEPTIČKE JAME

Septičke jame uglavnom ne zadovoljavaju tehničke standarde, jer su izgrađene nestručno i bez projektne dokumentacije. Već dio otpadnih voda iz njih se infiltrira u podzemne vode, dok se jedan manji dio preko njihovih preliva izliva u površinske vode. Iz navedenih razloga postoje područja na teritoriji Opštine gdje je značajno ugrožena kvaliteta podzemnih i površinskih voda, što predstavlja stalnu opasnost po zdravlje njenih stanovnika. Hitne mjere za otklanjanje takvih problema ne postoje. Ne postoji evidencija o broju, zonama i lokacijama septičkih jama.

3.2.4. POSTROJENJE ZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Prijedlog lokacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda ne postoji. Potrebno je razmotriti i izgradnju manjih prečišćivača u mjestima Poljavnice, Ravnice, Dobrljin, Rudice, Blatna, Blagaj, Donji Agići, Svodna koja su se u posljednjih nekoliko godina značajno povećala.

3.2.5. ZAGAĐIVAČI

Niti jedan industrijski pogon koji je trenutno u funkciji i proizvodi veće količine zagađenih voda trenutno nema nikakav uređaj za prečišćavanje otpadnih voda. Prije rata urađeni katastar zagađivača nije ažuriran, odnosno ne postoji evidencija o trenutnom broju zagađivača, niti o ukupnoj količini zagađene vode koja se proizvodi i ispušta u vodotoke. Takođe, evidencije o ostalim zagađivačima, npr. Benzinske pumpe, autopraone, automehaničarske radnje, lakirnice, klaonice, zdravstvene i veterinarske institucije i sl. Ne postoje, niti se vrši kontinuirani nadzor nad pomenutim objektima. Potrebno je napomenuti da su svi industrijski objekti koji su izgrađeni prije donošenja

Zakona o zaštiti životne sredine obavezni uskladiti tehnologiju rada sa tehnologijom koja će obezbjediti poštovanje pomenutog Zakona do kraja 2009. godine, dok su objekti izgrađeni poslije donošenja Zakona o zaštiti životne sredine izgrađeni u skladu sa Zakonom.

3.2.6. RECEPIJENT (RIJEKA SANA I UNA)

Sve otpadne vode domaćinstava i navedenih zagađivača direktno ili preko kanalizacionog sistema dopijevaju u rijeku Sanu u centru grada i rijeku Unu nizvodno od grada. Kvalitet vode rijeke Une odgovara II klasi. Motorinng kvaliteta vode rijeka Une i Sane na teritoriji opštine Novi Grad se ne vrši. U periodu velikih voda rijeka Une i Sane dolazi do podbijanja otpadnih voda u kanalizacionoj mreži stambenih objekata u neposrednoj blizini korita rijeka, time dolazi do ugrožavanja zdravstvene situacije u tim naseljima.

3.2.7. POTREBE

Pored potreba za smanjenjem zagađenja površinskih i podzemnih voda kroz aktivnosti na rekonstrukciji starog i izgradnji novog kanalizacionog sistema i izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadne vode potrebno je u svrhu unapređenja zdravstvene situacije u nekim naseljima provesti hitne mjere, odnosno pokušati izgraditi dijelove kanalizacione mreže separatnog tipa koja bi se kasnije na odgovarajući način priključili na novi kolektorski sistem.

U ovoj oblasti prioritet imaju sljedeća područja:

- ✚ Sektor Urije: ul. Ive Andrića (lijeva strana do pružnog prelaza), ul. 25. Maja (visinski dio), ul. 9. Maja, ul. Urijanski put, ul. Meše Selimovića do Šuće.
- ✚ Sektor Prekosanje: ul. Radnička (od Partizanskog puta do Banjalučke ul), ul. Banjalučka, naselje Bobovnjak, dio ul. Kulska obala, dio naselja Tunjica,
- ✚ Sektor Vidorija: ul. I Krajiške brigade (Roga oko 1000m), ul. Oslobođenja (od Roge do nadvožnjaka),
- ✚ Sektor Jablanica – Repovac: ul. Davida Pajića, ul. Stojana Čelića (do Podgrmečke), dio Podgrmečke ul., ul. Kneza Lazara (od Pravoslavnog groblja do kraja urbanističke zone), ul. Mirka Vejnovića, ul. Milana Ličine (lijeva strana), ul. Kozarska (od zgrade Solidarnosti do kraja ulice).

Izvršiti tehnički prijem izgrađenog dijela kanalizacione mreže u naselju Tunjica i predati na upotrebu. Za prepumpnu stanicu „Prekosanje” potrebno je riješiti imovinsko – pravne odnose, pribaviti građevinsku i upotrebnu dozvolu, da bi se objekat mogao uknjižiti i predati na upotrebu KP „Vodovod i kanalizacija“ a.d. Novi Grad, te izvršiti sanaciju građevinskih objekata prepumpnih stanica i nabaviti rezervnu pumpu za stanicu „Prekosanje”.

Potrebno je izraditi neophodnu studijsko – projektnu dokumentaciju, Master plan upravljanja otpadnim vodama, uspostaviti bazu podataka i GIS za kanalizacioni sistem i katastar zagađivača.

3.2.8. SWOT ANALIZA PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

SNAGE:	SLABOSTI:
• izgrađen veći dio kanalizaciona mreža u gradskom području, • izrađene prepumpne stanice za ubacivanje otpadnih voda u velike vode rijeka Sane i Une, • u toku izada projektne dokumentacije za izgradnju dijela kanalizacione mreže, • značajna pokrivenost kanalizacionom mrežom urbanog gradskog područja (73%).	• u pojedinim područjima grada nikako ne postoji kanalizaciona mreža, • nema evidencije o broju i stanju septičkih jama na području Opštine, • nepotpun katastar podzemnih instalacija instalacija, • ne postoji registar industrijskih zagađivača, • ne postoji evidencija o ostalim zagađivačima: benzinske pumpe, autopraone, meh. Radnje i slično, • otpadne vode iz gradske kanalizacione mreže ispuštaju se direktno u rijeke Unu i Sanu u užem dijelu grada, • slabo održavanje kanalizacionog sistema, • dio kanalizacione mreže je začepljen, • loša tehnička opremljenost za održavanje instalacija, • građevinski objekat prepumpne stanice u lošem stanju, • neodvojenost oborinskih voda i fekalne kanalizacije, • nepostojanje prečišćivača otpadnih voda, • nema evidencije o izgrađenoj kanalizacionoj mreži u seoskim područjima,
MOGUĆNOSTI:	PRIJETNJE:
• proširenje gradske kanalizacione mreže, • izrada potrebne studijsko – projektne dokumentacije, • izgradnja prečišćivača otpadnih voda, • uspostavljanje GIS-a i baze podataka, • izgradnja kanalizacionog sistema i manjih prečišćivača u većim seoskim naseljima, • saradnja sa Opštinama u slivu rijeka Una i Sana u cilju rješavanja tretmana otpadnih voda, • raspoloživost različitih finansijskih sredstava (donacija i međunarodnih razvojnih banaka), • planiranje aktivnosti prema prioritetima i potrebama, • izrada Master plana upravljanja otpadnim vodama za cijelu Opštinu,	• niska ekološka svijest građana, • bespravno izgrađeni pomoćni objekti na šahtovima i kanalizacionoj mreži, • pogoršanje kvaliteta vode u vodotocima rijeka Une i Sane zbog direktnog ispuštanja otpadnih voda, • pogoršanje higijensko – epidemiološke situacije u naseljima gdje uopšte nema kanalizacione mreže, • poskupljene usluga izgradnjom prečišćivača, • nedostatak finansijskih sredstava iz viših nivoa, • nesavjesno ponašanje građana prema imovini KP, • industrijski objekti nemaju ugrađene prečišćivače.

3.3. UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM

3.3.1. PRIKUPLJANJE I PREVOZ KOMUNALNOG OTPADA

Za poslove prikupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog čvrstog otpada na području opštine Novi Grad, zaduženo je Komunalno preduzeće „KOMUS“ a.d. Novi Grad. Ukupan broj domaćinstava koji koristi usluge je 4 000, a prosječan broj članova domaćinstva je 4. Pokrivenost sakupljanja otpada, odnosno procenat pokrivenosti teritorije opštine Novi Grad uslugama sakupljanja je 70 %, od toga u urbanom gradskom području pokrivenost je zadovoljavajuća, dok su neka seoska područja ostala nepokrivena. Sakupljanje se vrši sanitarnim vozilima u kojima se otpad sabija zavisno od tehničkih karakteristika vozila, odnosno od stepena kompresije. Treba istaći da je prije četiri godine došlo do izbacivanja tehnički i higijenski neispavnih kontejnera iz upotrebe, a na lokacijama gdje ne postoje kontejneri sakupljanje otpada se vrši tako da građani iznose otpad u vrećama na sat vremena prije dolaska vozila za sakupljanje i transport otpada. Ovakav način odlaganja otpada nije u skladu sa zakonskim propisima. KP „KOMUS“ a.d. Novi Grad priprema projektnu dokumentaciju na osnovu koje se planira nabavka i postavljanje kontejnera na području užeg gradskog područja. Trenutno nema kontejnera za selektivno odlaganje.

Prema procjenama osoblja KP, strukturu komunalnog otpada na području Opštine čine: papir 35 %, guma 15 %, drvo 10 %, staklo 10 %, tekstil 8 %, plastika 5 %, metali 2 %, koža, pepeo i drugi materijali 5 %. Navedeni podaci pokazuju da bi se uvođenjem procesa selektiranja i odvajanja čvrstog otpada kod korisnika mogle ostvariti značajne uštede u procesu upravljanja čvrstim otpadom, posebno kod troškova prikupljanja i prevoza otpada, ostvarivanjem prihoda od prikupljenih sekundarnih sirovina, kao i smanjenja popunjenosti postojećeg odlagališta.

Troškovi usluga i održavanja opreme za prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje čvrstog otpada su višestruko povećani u periodu od donošenja Odluke broj 136/03 od 10. 06. 2003. godine i Rješenja Odjeljenja za privredu i društvene djelatnosti opštine Novi Grad broj 03/11 – 370 – 1/06 od 03. 02. 2006. godine, po kojima su formirane trenutne cijene usluga koje pokrivaju između 45 i 50 % troškova, te ne zadovoljavaju trenutne potrebe.

3.3.2. PRIKUPLJANJE OSTALIH VRSTA ČVRSTOG OTPADA

Zbog smanjenja industrijske proizvodnje, proizvodnja tehnološkog otpada je na minimalnoj razini, međutim isti najčešće završava zajedno sa komunalnim otpadom na odlagalištu „Šuća“. Nema posebnih odlagališta za industrijski otpad. Podataka o opasnom otpadu nema. Nema programa za izdvajanje guma i ulja. Bolnički (zarazni) medicinski otpad ne zbrinjava se na odgovarajući način. Prisutan je i problem klaoničkih i drugih organskih (animalnih) ostataka. Nema izdvajanja sekundarnih sirovina niti prerađivačkih kapaciteta.

3.3.3. ODLAGANJE ČVRSTOG OTPADA

KP „KOMUS“ a.d. Novi Grad vrši deponovanje prikupljenog komunalnog otpada u dijelu naselja Šuća, na parceli označenoj kao k.č. broj 3456, 3455 i 1458, koje su određene prema Odluci o prostornom uređenju područja opštine Novi Grad od 01. 10. 1978. godine. Deponija je u eksploataciji od 1960. godine, locirana je 3 km od grada uzvodno uz rijeku Sanu i ukupna površina lokacije deponije je 22.700 m². Na deponiji se ne nalaze nikakvi objekti namijenjeni za radno osoblje, nije ograđena, nema priključka električne energije, niti snabdijevanja sanitarnom vodom. Na deponiji se koristi buldozer za razgrtanje, djelimično sabijanje i pokrivanje zemljom odloženog otpada. Proces neutralizacije organske supstance podlozan je truljenju u otvorenim prirodnim uslovima pod uticajem klimatskih faktora. Zbog čestog plavljenja rijeke Sane koja je od deponije udaljena samo 150 – 200 m dolazi do raznošenja otpada po njenoj obali. Pored same lokacije deponije protiče potočić koji u ljetnom periodu presušuje, dok u kišnom periodu poprima osobine bujičnog toka i spira iscjedne vode sa ivičnog dijela deponije u rijeku Sanu. Deponija ne posjeduje filtere za procjedne vode, što se uz čestu pojavu požara, glodara, ptica i insekata smatra jednim od većih problema po pitanju zaštite

životne sredine. Mikroatmosfera iznad smetlišta je stalno zagađena, stanovništvo se najčešće žali na neugodan miris koji u zavisnosti od pravca vjetra često osjeća i na gradskom području. U blizini deponije, na udaljenosti oko 500 – 1 000 m, nalaze se porodične kuće za stanovanje sa pratećim objektima, dok se objekti prirodnog i kulturno – istorijskog naslijeđa, objekti od opšte – društvenog značaja i energetski izvori ne nalaze u blizini. Izvorište vodosnabdijevanja Novog Grada je udaljeno od lokacije deponije 5 km u pravcu Bihaća, uz rijeku Unu, pri čemu je nivo deponije niži od nivoa izvorišta i deponija nema direktnih ili indirektnih uticaja na njega.

Prema svim dosadašnjim konstatacijama može se zaključiti da deponija u Šući ne zadovoljava standarde sigurnog odlaganja komunalnog otpada.

3.3.4. OPREMA ZA PRIKUPLJANJE, ODVOZ I ODLAGANJE OTPADA

Sadašnja raspoloživa oprema za prikupljanje čvrstog otpada ne zadovoljava potrebe Opštine. Na području grada se nalaze instalirana 2 velika otvorena kontejnera kapaciteta 5 m³, a KP posjeduje još tri velika otvorena kontejnera za pružanje usluga trećim licima. Isto tako na nekoliko lokacija u gradu su postavljeni mali kontejneri (bez točkića, bez poklapaca) kapaciteta 1,1 m³, koji uglavnom služe za potrebe preduzeća u Novom Gradu.

KP „KOMUS” a.d. Novi Grad trenutno raspolaže sa tri vozila za odvoz komunalnog otpada:

- Specijalno vozilo FAP 14/14, zapremine 7 m³,
- Specijalno vozilo FAP 19/21, zapremine 7 m³,
- Specijalno vozilo TAM 130 T11, zapremine 7 m³.

Prosječna starost vozila je oko trideset godina, što dovoljno govori o njihovom trenutnom stanju. Sva vozila su devastirana, a nabavka rezervnih dijelova otežana (vozila se više ne proizvode) što uzrokuje povećane troškove održavanja.

3.3.5. DIVLJA ODLAGALIŠTA

Na području Opštine preovladava nesanitarni način odlaganja otpada, ne primjenjuje se prikupljanje i selektivno recikliranje i nema tehnologija za tretman otpada. Zakonska regulativa je neadekvatna, provođenje propisa je na niskom nivou što za rezultat ima postojanje velikog broja divljih odlagališta. Na divljim odlagalištima se odlažu gotovo sve vrste otpada, najčešće organski otpad (uginule životinje, kao i neiskoristivi dijelovi zaklanih životinja), građevinski otpad, kabasti otpad domaćinstava, staklo, što predstavlja permanentnu opasnost za pojavu različitih vrsta epidemija i zagađenja. Evidencija divljih deponija nije rađena, tako da tačan broj i lokacije istih nisu poznati.

3.3.6. SWOT ANALIZA UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM

SNAGE:	SLABOSTI:
• pokrivenost odvozom otpada na teritoriji Opštine iznosi 70 %, • organizovan odvoz smeća iz grada i prigradskih naselja, • spremnost građana da se pitanje prikupljanja i tretmana čvrstog otpada riješi na adekvatan način, • finansiranje preduzeća davanjem usluga trećim licima, • postojanje Odsjeka za komunalne djelatnosti i Komunalne policije.	• sadašnja deponija ne zadovoljava standarde i ugrožava rijeku Sanu i zdravlje stanovnika obližnjih naselja, • ne postoji studijsko – projektna dokumentacija za sanaciju i rekonstrukciju postojeće deponije, • vozni park KP je star i teško se održava, • ne vrši se selektiranje prikupljenog otpada, • problem zbrinjavanja ostalih vrsta otpada (klačnički, medicinski, elektro, mašinski, industrijski), • postojanje većeg broja divljih deponija, • nema registra divljih deponija, • nije određena lokacija pretovarne stanice, ukoliko bi se otvorila regionalna deponija, • nezadovoljavajuća opremljenost KP „Komus“ a.d. Novi Grad (mali broj kontejnera), • cijene usluga ne pokrivaju troškove, • otežena komunikacija na relaciji Opština – KP „Komus“ a.d., • komunalna nekulturna korisnika usluga, slaba svijest građana i neodgovorno ponašanje prema imovini KP, • neinformisanost građana o prednostima selektiranja i reciklaže, • nepostoji Mastre plan upravljanja otpadom za opštinu Novi Grad.
MOGUĆNOSTI:	PRIJETNJE:
• izrada potrebne studijsko – projektne dokumentacije za sanaciju i rekonstrukciju postojeće deponije, • sanacija gradske i divljih deponija, • modernizacija voznog parka, • otvaranje regionalne deponije, • uvođenje modela selektiranja otpada, • uvođenje prikupljanja otpada putem kontejnera i kanti, • edukacija građana o sistemu upravljanja čvrstim otpadom, • donošenje novih i ažuriranje postojećih prpoisa, • izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta, • formiranje cijena usluga na ekonomskoj bazi, • poboljšanje kvaliteta pružanja komunalnih usluga kroz unapređenje sistema prikupljanja otpada, • planiranje godišnjih aktivnosti prema prioritetima i realnim mogućnostima,	• pogoršanje higijensko – epidemiološke situacije, • gradska deponija ne zadovoljava kriterije sanitarne deponije, • pojave požara na deponiji zbog nesavjesnih građana, • nedostatak finansijskih sredstava, • nedovoljna primjena propisa i loš rad komunalne policije, • slab interes građana za rješavanje pitanja od zajedničkog interesa, • građani ne čuvaju imovinu KP „Komus“ a.d. Novi Grad (često paljenje kontejnera, skidanje točkića), • povećanje broja nekontrolisanih divljih deponija, • nepostojanje regionalnog strateškog plana upravljanja čvrstim otpadom, • pogoršanje kvaliteta vode u vodotoku rijeka Sane i Une, • loša ekonomska situacija i građani ne mogu plaćati veću cijenu komunalnih usluga.

• izrada Master plana upravljanja otpadom za područje opštine Novi Grad, • izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta, • angažovanja nevladinog sektora, • finansiranje iz različitih izvora (donacije i međunarodne razvojne banke).	

3.4. ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA I ODVODNJA OBORINSKIH VODA

3.4.1. ODBRANA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Veći dio gradsko područje opštine Novi Grad je zaštićen od direktnog uticaja velikih voda, dok se problem javlja kod pojave podzemnih voda u podzemnim etažama stambenih, javnih i sportskih objekata. U svrhu odbrane od štetnog djelovanja voda još 1907. godine na desnoj obali rijeke Une je izgrađena obaloutvrda (Kejski zid), koja je poslije velike poplave 09. 10. 1955. godine dograđena. U zoni ušća rijeke Sane u Unu, na desnoj obali rijeka krajem 80 – tih godina izgrađen je nasip i to: na desnoj obali rijeke Sane u dužini od 585,00 m, desnoj obali rijeke Une u dužini od 392,00 m sa parapetnim zidom visine 0,80 m i dužine 285,00 m. Na lijevoj obali rijeke Sane je djelimično izgrađen nasip koji od poblava brani centar grada. Za odbranu od visokih voda izgrađene su i kolektorske prepumpne stanice „Grad” i „Prekosnje”, koje sprječavaju probijanje velikih voda kroz kanalizacione cijevi i njihovo izlijevanje na ulice grada zajedno sa otpadnim i oborinskim vodama.

3.4.2. STANJE OBJEKATA ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Izgrađeni vodoprivredni objekti za odbranu od štetnog djelovanja voda ne održavaju se od 1992. godine, a stanje u kome se trenutno nalaze je zadovoljavajuće. Potrebno je izvršiti sanaciju obaloutvrde (Kejski zid) i napera u koritu rijeke Une, da se spriječi podlokavanje i oštećenje iste, te građevinskih objekata KPS „Grad” i KPS „Prekosanje”. Projektna dokumentacija izgrađenih objekata djelimično postoji, nije ažurirana, te je održavanje istih otežano ili neizvodivo.

3.4.3. OSTALI UTICAJ NA POVEĆANJE UČESTALOSTI PLAVLJENJA

Primjena neadekvatnog sistema upravljanja šumama kroz redukciju šumske populacije, zatim neobrađivanje poljoprivrednog zemljišta značajno su uticali na kapacitet tla, odnosno onemogućili da isto zadrži vodu. Ovim je povećan broj erozija i bujica, odnosno rizik od poplava. Lošim gazdovanjem šumama i stalnim zbijanjem poljoprivrednog zemljišta ubrzano je oticanje voda i smanjena sposobnost šumskog i poljoprivrednog zemljišta da akumuliraju oborinske vode. Neredovno čišćenje i održavanje rijeka, riječica, potoka, kanala i propusta, te nesavjesno postupanje građana utiče na propusnu moć istih i povećanje učestalosti plavljenja.

3.4.4. POPLAVE

Posljednja poplava na području Opštine je bila u proljeće 1985. godine, kada je poplavljen dio grada koji se nalazi na desnoj obali rijeke Sane. Kroz oborinske odvode rijeka se izlila i poplavila veći dio kuća u tom području, autobusku i željezničku stanicu. Poplave različitog intenziteta se ponavljaju svake godine, te dolazi do izlivanja rijeke Sane na desnoj strani od Svodne do Novog Grada, prekida komunikacija sa selima Blagaj, Vitasovci, Trgovište, Radomirovac, Kršlje, Gornji Agići, gradskim naseljem Urije i Šuća, te u periodu poplave dolazi i do prekida odvoza otpada na gradsku deponiju. Zadnja takva poplava je bila od 22. 03. – 25. 03. 2008. godine, kada se rijeka Sana izlila na lokalne puteve, te je putna komunikacije sa pomenutim naseljim bila prekinuta, kao i odvoz otpada sa svih područja Opštine. Potok Roga se izlio i poplavo istoimeno naselje, čime je bilo ugroženo i zdravstveno stanje stanovnika, jer se zbog ne postojanja kanalizacione mreže otpadne vode ispuštaju u potok, a došlo je i do odrona u naselju Jablanica. Rijeka Japra svake godine se više puta izliva iz svog korita i plavi oko 70 % poljoprivrednog zemljišta, a ugroženi su i stanovnici u selima: Čele, Gornji i Donji Agići, Hozići, Suhača, Jošava, Maslovare, Blagaj Japra.

3.4.5. OBORINSKE VODE NASELJA

Oborinske vode u naseljima najvećim dijelom prikupljaju se preko asfaltnih površina i krovova, i bez prečišćavanja završavaju u gradskom kanalizacionom sistemu miješovitog tipa, a kasnije u recipijentima Sani i Uni. Potrebno je redovno čišćenje i održavanje slivnika.

3.4.6. ORGANIZACJA ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Prostorno – planska dokumentacija nije usklađena sa potrebama odbrane od štetnog djelovanja voda, odnosno ovaj segment je skoro u potpunosti bio zanemaren tokom izrade prostorno planske dokumentacije. Poslijeratnih godina praksa je bila da se rješavaju posljedice, a ne spriječavaju uzroci. U proteklih nekoliko godina značajnije je unaprijeđen rad Opštinskog štaba civilne zaštite, te poboljšana saradnja sa nadležnim Opštinskim službama, a urađen je plan zaštite i spšavanja od poplava voda za opštinu Novi Grad u 2008. godini.

3.4.7. PROPISI I NJIHOVO PROVOĐENJE

Prethodnim, a i novim zakonom o vodama između različitih nivoa vlasti nisu jasno definirane nadležnosti za ovu oblast. Postoji evidentan nedostatak odgovarajućih propisa, a postojeće propise je potrebno uskladiti sa novim Zakonom o vodama. U proteklom periodu nije bio osiguran adekvatan inspeksijski nadzor, odnosno postojeći inspeksijski organi (vodoprivredni inspektori) nisu provodili postojeće propise.

3.4.8. FINANSIRANJE ODBRANE OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

Evidencija o izdvajanja sredstava (naknada) za odbranu od štetnog djelovanja voda nije uspostavljena, a ne vrši se planiranje fondova za održavanje kanala, obaloutvrda i nasipa, regulisanje rijeka, riječica i potoka, niti za obeštećenje nastalih šteta.

3.4.9. POTREBE

U svrhu unapređenja stanja u oblasti odbrane od štetnog djelovanja voda, odnosno zaštite građana i njihove imovine, te obezbjeđenju stvaranja novih obradivih površina neophodno je u narednom periodu provesti sljedeće aktivnosti:

- ✚ izraditi plan redovnog čišćenja i održavanja korita rijeka i potoka;
- ✚ za prepumpnu stanicu "Prekosaње" riješiti imovinsko-pravne odnosa za parcelu na kojoj je ista izgrađena, a radi dobijanja odobrenja za građenje, odobrenja za upotrebu i uknjižbe postojećeg objekta u vlasništvo;
- ✚ izvršiti regulaciju rijeke Japre od naselja Čele do Blagaj Japre;
- ✚ izvršiti regulaciju potoka Svodna u naselju Svodna;
- ✚ izraditi projekat i izgraditi sistem za prikupljanje i odvodnju oborinskih voda u naselju Londža;
- ✚ izraditi neophodnu projektnu dokumentaciju za održavanje i sanaciju postojećih i izgradnju novih objekata odbrane od poplava;
- ✚ izraditi studiju stabilnosti brane na vještačkom jezeru u Petkovcu;
- ✚ izvršiti objedinjavanje finansijskih sredstava iz različitih izvora, a posebno sa viših nivoa vlasti za provođenje aktivnosti i mjera odbrane od štetnog djelovanja voda;
- ✚ kontinuirano raditi na podizanju svijesti građana i njihovom aktivnom učešću u implementaciji sistema odbrane od štetnog djelovanja voda;
- ✚ uskladiti prostorno plansku dokumentaciju sa planovima odbrane od štetnog djelovanja voda;
- ✚ utvrditi politiku korištenja prirodnih resursa na području opštine Novi Grad;
- ✚ unaprijediti saradnju sa entitetskim institucijama nadležnim za odbranu od štetnog djelovanja voda, kao i onim nadležnim za upravljanje šumama i poljoprivrednim zemljištem;
- ✚ unaprijediti sistem uzbunjivanja i obavješćavanja;
- ✚ unaprijediti postojeće propise i njihovo provođenje;
- ✚ izraditi zaštitu desne obale Sane.

3.4.10. SWOT ANALIZA OBORINSKIH VODA

SNAGE :	SLABOSTI :
• izgrađeni objekti za odbranu od štetnog djelovanja voda, • ažuriran plan zaštite i spašavanja od poplava za opštinu Novi Grad u 2008. godini, • uspostavljen sistem svakodnevnog praćenje vodostaja, • postoji visoka svijest građana i lokalne zajednice o potrebi izgradnje predmetne infrastrukture, • postojanje zakonskih odredbi koje prate ovu oblast, • organizovana služba CZ.	• neadekvatan inspekcijski nadzor, • neodržavanje postojećih objekata za odbranu od štetnog djelovanja voda; • objekti za odvodnju oborinskih voda i objekti za zaštitu od štetnog djelovanja voda trenutno su u lošem stanju, • sistem odvodnje oborinskih voda nije odvojen od sistema odvodnje otpadnih voda, • neodgovoran odnos stanovništva prema objektima za odvodnju oborinskih voda i zaštitu od štetnog djelovanja voda; • nepokrivenost cijelog područje opštine Novi Grad prostorno – planskom dokumentacijom, • neregulisani vodotoci riječica i potoka na području Opštine, • degradirano šumsko i poljoprivredno zemljište smanjuje akumuliranje podzemnih i ubrzava oticanje površinskih voda, • nedovoljna finansijska sredstava za redovno održavanje i izgradnju novih slivnika, • rješavaju se posljedice, a ne uzroci, • nema planova upravljanjem odbrane od štetnog djelovanja voda i oborinskih voda na nivou Opštine.

MOGUĆNOSTI :	PRIJETNJE :
• izrada potrebne studijsko – projektne dokumentacije, • izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih objekata za zaštitu od štetnog djelovanja voda, • izgraditi sistem za prikupljanje i odvodnju oborinskih voda u naselju Londža, • redovno čišćenje i uređenje korita Une, Sane i ostalih vodotoka na teritoriji Opštine, • regulacija riječica i potoka koji poprimaju odlike bujičnog toka u mjesecima sa velikim padavinama, • ispitati stabilnost brane na vještačkom jezeru u Petkovcu, • kontrola eksploatacije pijeska i šljunka iz korita vodotoka, • sprječavanje bespravne gradnje, • primjena zakona o vodama, donošenje novih i ažuranje starih propisa posebno onih koji se odnose na opštinski nivo, • usklađivanje prostorno – planske dokumentacije sa planovima odbrane od štetnog djelovanja voda, • podizati svijesti građana i njihovom aktivnom učešću u implementaciji sistema odbrane od štetnog djelovanja voda, • unaprijediti sistem uzbunjivanja i obavješćavanja, • saradnja i koordinacija sa susjednim opštinama u slivu, • podizanje javne svijesti o opštem interesu upravljanja vodama, a samim tim i oborinskim vodama i štetnom djelovanju voda, • edukacija građana i osoblja opštinskih službi VZS – a i CZ, • izrada GIS-a i baze podataka za plavna područja Opštine, • utvrditi politiku korištenja prirodnih resursa na području opštine Novi Grad, • izrada Master plana upravljanja odvodnjom oborinskih voda i odbrane od poplava.	• ugroženost stanovništva, materijalnih i poljoprivrednih dobara, • moguće epidemije i zaraženost pitke vode plavljenjem bunara i izvora, • uništavanje prirodnih resursa (šuma, riječnih ada i sl.) od strane privrednih subjekata i stanovništva, • loše gazdovanje šumama, • nedostatak finansijskih sredstava, • slaba saradnja između republičkih i lokalnih službi, • slaba saradnja i koordinacija institucija zaduženih za ovu oblast, • javnost nije dovoljno upoznata sa problemom odbrane od štetnog djelovanja voda.

4. LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI

4.1. ORGANIZACIJA UPRAVE U OBLASTI VODA I ZAŠTITE OKOLINE

Odukom o organizaciji Administrativne službe opštine Novi Grad, Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Administrativne službe opštine Novi Grad 12/06 i Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Administrativne službe opštine Novi Grad 07/08 u okviru Odjeljenja za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove formiran je Odsjek za vodne resurse i zaštitu životne sredine u kome su predviđena 3 radna mjesta, od kojih je trenutno popunjeno jedno. Pomenutim Pravilnikom utvrđen je opis radnih mjesta unutar Odjeljenja. Odnosi prema korisniku usluga i drugi principi ponašanja državnih službenika regulisani su Zakonom o lokalnoj samoupravi RS, Etičkim kodeksom službenika koji je izdalo Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS, kao i procedurom "Zadovoljstvo korisnika" usvojenom po ISO 9001/2000 standardu. U nadležnosti Opštine su još i: tržišna, urbanističko – građevinska, saobraćajna, veterinarska, poljoprivredna, vodoprivredna i ekološka, zdravstveno – sanitarna i komunalna policija.

4.2. RAZVOJNE PRETPOSTAVKE

Administrativna služba je nedovoljno tehnički i kadrovski osposobljena, posebno za poslove planiranja u oblasti voda i zaštite okoline. U proteklih deset godina nisu rađeni sektorski strateški razvojni planovi za pomenutu oblast. Postojeći godišnji programi i planovi se zasnivaju na Strategiji razvoja opštine 2006 – 2010. godine. Opština nema usvojen prostorni plan. Urbanistički plan postoji za gradsko područje i naselje Poljavnice, a regulacioni plan postoji za naselja Vidorija, Centar, Lješljani, a trenutno se radi revizija regulacionog plana područja „Centar A”. Potrebno je izvršiti reviziju urbanističkog plana, te pri tom voditi računa o usklađenosti sa plavnim područjima i zaštićenim zonama. Komunalni objekti postoje u revizijama regulacionih planova za naselja „Centar”, „Vidorija”, „Centar A”. Iako je stanje prilično nesređeno jedan dio katastra podzemnih instalacija postoji, a radi se i na ažuriranju postojećih katastara podzemnih instalacija.

4.3. RADNI PROSTOR I TEHNIČKA OPREMLJENOST

Radni prostor u okviru Odjeljenja za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove je neadekvatan i nedovoljno opremljen za smještaj osoblja i opreme. Tehnička opremljenost Odjeljenja je na prosječnom nivou, katastar podzemnih instalacija djelimično postoji, registar zagađivača nije rađen, a GIS i baza podataka iz oblasti voda i zaštite okoline još nije uspostavljen.

4.4. LJUDSKI RESURSI

Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove nije upopunjeno svim potrebnim stručnim kadrovima, a postoji potreba i za dodatnim usavršavanjem i specijalizacijom već zaposlenog stručnog kadra, posebno u oblasti upravljanja ljudskim resursima, različitim procesima, investicijama, te informatičkim tehnologijama. Razvoj društva rađa i potrebe za zadovoljavanjem specifičnih zahtjeva korisnika, te bi trebalo administraciju podmladiti sa stručnim kadrovima različitih profila, sa novim znanjima i kvalifikacijama. Opština stipendira sve potrebne kadrove, pa tako i iz oblasti voda i zaštite okoline. Tim za izradu projekata za predpristupne fondove EU, i različite međunarodne investicione fondove nije osposobljen, a evidentno je nepostojanje samostalnosti u radu zaposlenih na koordinaciji opštinskih službi i komunalnih preduzeća. Postojeći Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji može odgovoriti zahtjevima i obavezama koje se stavljaju pred Administrativnu upravu Zakonom o lokalnoj samoupravi Republike Srpske u oblasti voda i zaštiti životne sredine.

4.5. PROPISI I NJIHOVO PROVOĐENJE

Postoji potreba za izmjenama i dopunama postojećih propisa, kao i donošenjem novih, posebno u svrhu provođenja sistemskih rješenja i poštovanja obaveza koje proističu iz Zakona. Rad komunalne policije još nije efikasan, odnosno provođenje propisa na lokalnom nivou nije na zadovoljavajućem nivou, te pored potreba unapređenja propisa postoji i potreba za modernizacijom komunalne policije kroz dodatno opremanje i usavršavanje.

Nadležnosti opština u oblasti voda i zaštite okoline definisane su članom 22. Zakona o lokalnoj samoupravi Republike Srpske (Sl. Glasnik RS broj 101/04, 42/05 i 118/05). Propisi koji definišu ovu oblast na opštinskom nivou nisu ažurirani. Najveći dio propisa ipak se donosi na nivou RS, kao što su: Zakon o vodama, Zakon o zaštiti životne sredine, Zakon o zaštiti vazduha, razni Pravilnici i sl.

4.6. SARADNJA SA NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA I PREDSTAVNICIMA CIVILNOG DRUŠTVA

Saradnja sa resornim Ministarstvom nije na zadovoljavajućem nivou, kao ni saradnja sa eko fondovima u Republici Srpskoj, što se odražava i na finansiranje projekata iz oblasti voda i zaštite okoline. Saradnja sa Agencijom za vode RS (kancelarija u Prijedoru za sliv rijeke Une) je dosta dobra. Formiranjem Odsjek za vodne resurse i zaštitu životne sredine u Administrativnoj službi u narednom periodu očekuje se kvalitetnija saradnja, kao i uspostava saradnje sa nadležnim institucijama.

Građani i nevladine organizacije se slabo uključuju u proces planiranja i donošenja odluka. Nedovoljna komunikacija uprave sa građanima je prisutna prvenstveno zbog nepostojanja dovoljno razvijenih mehanizama za provođenje učešća građana u radu uprave. Na području opštine postoji preko 20 NVO, koja djeluju na različitim područjima, npr.: boračka i invalidska udruženja, poljoprivredna-stručna udruženja (pčelarska i sl), omladinska udruženja, udruženje žena i sl.

Klasično ekološko udruženje ne postoji, najbliže tome je UG 'Dar prirode'. Opština, sredstvima iz budžeta, na osnovu predloga nadležne Komisije, finansijski podržava projekte koja UG predlažu. Građani kao i NVO-e nisu dovoljno uključeni u proces poboljšanja rada Administrativne službe. Postoji određena nezainteresovanost građana za rješavanje pitanja od zajedničkog interesa.

U proteklih nekoliko godina lokalna uprava je napravila određen pomak po pitanju transparentnosti, javnosti u radu i obavještanju građana, te su građani direktno putem radija informisani o sjednicama i odlukama Skupštine opštine i radu Opštinske uprave. Informacije se redovno prosljeđuju lokalnim medijima, kao i dopisnicima pisanih i elektronskih medija u Republici Srpskoj. Zakon o slobodi pristupa informacijama je na snazi već 7 godina i Opštinska uprava isti provodi u skladu sa svojim pravilima i procedurama.

4.7. PARTNERI UPRAVE – JAVNA PREDUZEĆA I JAVNE USTANOVE

U svrhu operativnog izvršavanja poslova iz oblasti voda i zaštite okoline Skupština opštine je osnivala dva preduzeća (ODJKP „Vodovod i kanalizacija” Novi Grad i ODJKP „Komus” Novi Grad), kao i Lokalna agencija za razvoj opštine Novi Grad. KP "Komus" a.d. Novi Grad i KP "Vodovod i kanalizacija" a.d. Novi Grad sada su akcionarska društva, gdje većinski paket akcija posjeduje Vlada Republike Srpske. Opštinska uprava se nalazi u poziciji da preduzećima koje je osnovala upravlja Vlada Republike Srpske. U skladu sa Zakonom, preduzeća imaju Skupštinu akcionara koja imenuje nadzorni odbor i menadžment (upravu) preduzeća. Preduzeća se finansiraju pružanjem i naplatom komunalnih usluga koje pružaju građanima i institucijama.

Potrebno je unaprijediti postojeće propise, radi preciznijeg definisanja odnosa između preduzeća, opštine i Vlade RS. U cilju održivog načina poslovanja potrebno je cijenu komunalnih usluga formirati na ekonomskoj osnovi, jer sadašnja cijena usluga ne pokriva troškove preduzeća. Potrebno je povećati i procenat naplate usluga.

4.7.1. LOKALNA AGENCIJA ZA RAZVOJ OPŠTINE

Lokalna agencija za razvoj opštine Novi Grad je zvanično osnovana uz finansijsku i tehničku podršku Opštine Novi Grad, Odlukom Skupštine opštine od 29. 12. 2004. godine uz izmjene i dopune Odluke o osnivanju od 08. 04. 2005. godine. Agencija je neprofitna organizacija, usmjerena na strateški razvoj opštine i kreiranje konkurentnog ekonomskog okruženja za poslovanje, implementaciju razvojnih projekata, finansiranih od strane opštine, strukturnih fondova na nivou RS/BiH, te EU, Razvojnih programa UN-a, Svjetske banke i drugih međunarodnih institucija. Lokalna agencija za razvoj se pokazala kao efikasan instrument koji građani, poslovni subjekti i javne institucije mogu koristiti za ostvarivanje vizije razvoja opštine, koja stvara povoljne uslove za život i poslovnu aktivnost. Misija agencije je da bude koordinator razvojnih programa, da jača ekonomski razvoj, izgrađuje kapacitete i jača vještine i inicijative koje su usmjerene na sprovođenje strateških ciljeva i prioritetnih projekata definisanih u strategiji razvoja Opštine. Agencija se finansira iz budžeta Opštine.

4.7.2. KOMUNALNA PREDUZEĆA KOJA POKRIVAJU OBLAST VODA I ZAŠTITE OKOLINE

KP „Vodovod i kanalizacija” je akcionarsko društvo, nastalo izdvajanjem iz JKP „Komus” na osnovu skupštinske Odluke od 29. 12. 2000. godine. Preduzeće upravlja vodovodnim i kanizacionim sistemom na gradskom području Opštine, a finansira se naplatom usluga koje pruža građanima i institucijama. Osposobljeno je stručnim kadrovima, ali je preduzeće potrebno tehnički opremiti i usavršiti, te formirati baze podataka, GIS, katastar zagađivača i ažurirati postojeći katastar podzemnih instalacija. Zbog loše komunikacije planovi preduzeća nisu usklađeni sa planovima opštinske administracije.

KP „Komus” je akcionarsko društvo. Preduzeće se osim osnovne djelatnosti upravljanja komunalnim otpadom bavi i održavanjem groblja, zelenih površina, gradskih pijaca i sl. Finansijska sredstva obezbjeđuje naplatom svojih usluga koje pruža građanima i institucijama. Osposobljeno je stručnim kadrovima, koje je potrebno tehnički opremiti i usavršiti, te formirati potrebne baze podataka i katastre divljih deponija na području Opštine. Komunikacija preduzeća i Opštinske administracije je loša.

4.8.SWOT ANALIZA LOKALNA UPRAVA

SNAGE :	SLABOSTI :
• postoji Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslove, • formirana komunalna policija, • postoje komunalna preduzeća koja pokrivaju oblast voda i zaštite okoline, • postoji Lokalna agencija za razvoj, • usvojena Strategija razvoja opštine 2006 – 2010. godine, • postoji spremnost za kadrovsko i tehničko osposobljavanje zaposlenih u opštinskoj administraciji, • postoji spremnost za jačanje opremljenosti preduzeća u oblasti voda i zaštite okoline, • postoji volja za oživljavanjem rada mjesnih zajednica, • spremnost ka jačanju partnerstva javnog i privatnog sektora, • korištenje potencijala nevladinih organizacija.	• nedovoljna opremljenost lokalne uprave, • nedovoljna informisanost, stručna i informatička osposobljenost radnika, • loša komunikacija lokalne uprave sa građanima i preduzećima iz oblasti voda i zaštite okoline, • nedostatak novih i neažuriranost postojećih propisa, • nedostatak mladog i obrazovanog kadra, • nedovoljna transparentnost i profesionalizam u radu opštinske administracije, • uticaj navika iz prošlosti, • neadekvatno provođenje postojećih propisa, • neodgovarajuća uprava ljudskim resursima, • nepostojanje sektorskih strateških planova, • planovi i programi se zasnivaju na trenutnim potrebama, a ne na dugoročnim strateškim dokumentima, • nezainteresovanost građana da iniciraju promjene i učestvuju u poboljšanju rada Administrativne službe, • nedovoljna osposobljenost Administrativne službe za poslove planiranja , posebno u oblasti voda i zaštite okoline.
MOGUĆNOSTI :	PRIJETNJE :
• jačanje komunalnih preduzeća i omogućiti održiv način poslovanja formiranjem ekonomske cijene usluga, • zapošljavanje mladih i obrazovanih, kvalifikovanih kadrova, • međuopštinska, regionalna i međudržavna saradnja, • povećanje efikasnosti, efektivnosti i ekonomičnosti rada uprave, • unapređenje rada komunalne policije i inspeksijskih službi, • korištenje sredstava iz stranih i domaćih fondova, te razvojnih fondova EU i povoljnih kredita razvojnih banaka, • uključivanje građana, posebno mladih i obrazovanih ljudi u procese planiranja i donošenja odluka, kao i u realizaciju projekata, • stipendiranje nedostajućih kadrova, prvenstveno u oblasti voda i zaštite okoline.	• nizak životni standard i nedostatak finansijskih sredstava, • odliv stručnih kadrova i mlađe populacije u veće centre, • nepostojanje potpunih plansko prostornih dokumenata na svim nivoima od državnog do opštinskog, • spor i neadekvatan proces reformi u društvu, bez pravih značajnih rezultata; • nisu precizno regulisane nadležnosti lokalne samouprave, • loša koordinacija sa Vladom RS, • nezainteresovanost građana za projekte od zajedničkog interesa.

5. IZJAVA O VIZIJI

Savremena lokalna uprava, Opština sa zaštićenim izvorima, čistim rijekama i uređenom komunalnom infrastrukturom, u kojoj žive ekološki osviješteni građani koji su trajno opredijeljeni ka zaštiti okoline i shvataju njen značaj.

6. STRATEŠKA OPREDJELJENJA

Uzimajući u obzir sve elemente analize stanja, posebno posmatrajući slabosti i mogućnosti iz provedene SWOT analize, uključujući izjavu o viziji, određeni su strateški operativni ciljevi razvoja oblasti voda i zaštite okoline. Iako se neki od ciljeva mogu okarakterisati kao sanacioni, oni su usmjereni na stvaranje pretpostavki za održivi razvoj pomenutih oblasti. Programi i projekti su predloženi u svrhu što skorijeg približavanja strateškim ciljevima i bržeg ostvarenja operativnih ciljeva. Prilikom njihovog predlaganja vodilo se računa o njihovoj opravdanosti, izvodljivosti i održivosti.

Planirana unapređenja u oblasti vodosnabdijevanja (smanjenje gubitaka, odnosno procenta neobračunate vode kroz sanaciju i rekonstrukciju postojećih vodovodnih sistema, poboljšanje odnosa sa korisnicima, poboljšanje naplate, te posebno preduzimanje mjera za dugoročno osiguranje kvaliteta vode svim građanima opštine) usmjerena su na podizanje opšteg standarda i razvoja zajednice, te predstavljaju preduslov za razvoj i finansiranje sistema odvodnje otpadnih voda i njihovog prečišćavanja. Takođe, donatorske organizacije razvojne banke poštuju iste principe i postavljaju slične uslove.

U oblasti odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda težište je dato na smanjenju zagađenja rijeka Une i Sane i njihovih pritoka urbanim i industrijskim otpadnim vodama uspostavljanjem nadzora i kontrole nad ispuštanjem voda. Pored toga očekuje se povećanje broja korisnika usluga kao i povećanje naplate pruženih usluga.

Razvoj sistema upravljanja čvrstim otpadom usmjeren je na smanjenje količina otpada na mjestu nastanka, odnosno uvođenje procesa selektiranja otpada u domaćinstvima te nakon toga njegove reciklaže. Uspostavljanjem pomenutog procesa ostvariće se značajno smanjenje troškova odvoza i troškova deponovanja otpada na regionalnoj deponiji, te ostvariti prihod od prodaje prikupljenih selektiranih sekundarnih sirovina. Pored pomenutog, ostvariće se uticaj na smanjenje zagađenja, smanjenje rizika po zdravlje građana i postizanje kvalitetnijeg stanja životne sredine.

Uspostavljanjem sistema odvodnje oborinskih voda, odnosno odbrane od štetnog djelovanja voda osiguraće se smanjenje ugroženosti života stanovnika, stambenih i industrijskih objekata, poljoprivrednih zemljišta, te stvoriti pretpostavke za korištenje plavnog i močvarnog zemljišta u druge namjene, odnosno u svrhu razvoja opštine.

Izrada neophodne studijsko – projektne dokumentacije strateški je preduslov za razvoj svih oblasti vezanih za vode i zaštitu okoline. U strateškom smislu planirana su unapređenja vezana za orijentaciju javnih preduzeća prema uslugama, njihovim odnosima sa korisnicima (klijentima), odnosno građanima. Stvaranje partnerskog odnosa između javnog sektora, civilnog društva kroz edukativne aktivnosti i uključivanje u procese zajedničkog planiranja i donošenja odluka jedan su od strateških prioriteta razvojnog plana za vode i zaštitu okoline.

Takođe, stvaranje modela međuopštinske saradnje u regionu i modela saradnje opštne sa višim nivoima vlasti strateško su opredjeljenje za kvalitetno upravljanje vodnim resursima i zaštitom okoline.

Kao jedan od najvažnijih strateških opredjeljenja usvojena je modernizacija, reorganizacija i kadrovsko osposobljavanje lokalne uprave u oblasti voda i zaštite okoline, uključujući i njena preduzeća i ustanove. Ulaganja u upravu neophodna su radi obima poslova i zadataka, te izazova koje iz oblasti voda i zaštite okoline očekuju opštinu u narednom periodu kako bi unaprijedila usluge prema svojim građanima i pratila trendove vezane za održivi razvoj.

7. DEFINISANI KRITERIJI ZA VREDNOVANJE PROJEKATA

Članovi Komisije za planiranje strateškog plana za vode i zaštitu okoline su usvojili kriterijume za vrednovanje svih projekata, te zatim pojedinačno, svako za sebe, izvršili bodovanje i rangiranje pomenutih projekata.

7.1.USVOJENI KRITERIJUMI ZA VREDNOVANJE PROJEKATA

R.B.	KRITERIJUMI	TEŽINA KRITERIJUMA (1-5)	OCJENA od 0-5 Smjernice za ocjenjivanje	BODOVI /2x3/
	1	2	3	4
1.	Projekt se uklapa u strateški plan opštine (SP)	5	U skladu sa SP .....5 Djelimično u skladu sa SP.....3 Ne uklapa se u SP.....0	
2.	Finansijsko učešće opštine	4	preko 50%.....5 od 30- 50%.....4 od 10-30%.....3 do 10%.....1	
3.	Finansijsko učešće stanovništva	4	preko 50%.....5 od 30- 50%.....4 od 10-30%.....3 do 10%.....1	
4.	Uticaj projekta na unapređenje rada lokalne uprave	3	veliki uticaj.....4 srednji uticaj.....2 mali uticaj.....1 bez uticaja.....0	
5.	Procenat stanovništva koji će osjetiti efekat projekta	5	preko 80%.....5 od 50- 80%.....4 od 20-50%.....3 do 10%.....1	
6.	Održivost projekta	4	u potpunosti održiv.....5 treba početnu podršku opštine.....3 treba podršku opštine od 1-3 godine.1 treba stalnu podršku opštine.....0	
7.	Projektna dokumentacija	3	važeća dokumentacija.....3 zastarjela dokumentacija.....1 nema projektnu dokumentaciju.....0	
8.	Uticaj na okolinu	5	značajno smanjuje zagađenje.....5 djelimično smanjuje zagađenje.....3 povećava zagađenje.....0	
9.	Dugoročna korist zajednici/trajnost projekta/	3	rješava potrebe zajednice u narednih 30 godina.....5 rješava kratkoročne potrebe zajednice.....3	
10.	Imovinsko-pravni odnosi	3	riješeni u potpunosti.....3 djelimično riješeni.....1 nisu riješeni.....0	
	Napomena: Maksimalan broj bodova 180		UKUPNO BODOVA:	

8. RANGIRANJE PROGRAMA

R.b.	Rang	Opis programa
1.	1	VODOSNABDIJEVANJE
2.	2	ODVODNJA OTPADNIH VODA
3.	3	UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM
4.	4	ODVODNJA OBORINSKIH VODA (ZAŠTITA OD ŠETNOG DJELOVANJA VODA)
5.	5	LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI

8.1.VODOSNABDIJEVANJE

R.b.	Rang	Šifra	Opis programa	prosječan broj bodova
1.	1	A.1.1.	PROGRAM: Sanacija i rekonstrukcija gradske vodovodne mreže	121,72
2.	3	A.1.2.	PROGRAM: Proširenje i unapređenje vodovodne mreže	110,64
3.	4	A.1.3.	PROGRAM: Izrada studijsko-projektne dokumentacije	110,42
4.	6	B.1.1.	PROGRAM: Uspostavljanje GIS –a i baze podataka za lokalne vodovodne sisteme	104,05
5.	5	B.1.2.	PROGRAM: Upravljanje lokalnim vodovodima	108,16
6.	2	C.1.1.	PROGRAM: Zaštita izvorišta	120,42

8.2.ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

R.b.	Rang	Šifra	Opis programa	prosječan broj bodova
1.	1	D.1.1.	PROGRAM: Sanacija i rekonstrukcija gradske kanalizacione mreže	125,28
2.	3	D.1.2.	PROGRAM: Planiranje izgradnje prečišćivača voda	110,00
3.	4	D.1.3.	PROGRAM: Izrada studijsko – projektne dokumentacije	106,75
4.	2	E.1.1.	PROGRAM: Izgradnja kanalizacione mreže u ruralnim područjima	113,34
5.	5	E.2.1.	PROGRAM: Izrada GIS – a i baze podataka	97,70

8.3.UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM

R.b.	Rang	Šifra	Opis programa	prosječan broj bodova
1.	2	F.1.1.	PROGRAM: Edukacija stanovništva i mjere za smanjenje otpada	123,54
2.	4	F.1.2.	PROGRAM: Jačanje kapaciteta javnog preduzeća	113,75
3.	1	G.1.1.	PROGRAM: Upravljanje otpadom	123,67
4.	3	G.1.2.	PROGRAM: Rješavanje specijalnog otpada	119,08
5.	5	G.1.3.	PROGRAM: Izrada GIS – a i baze podataka	100,90

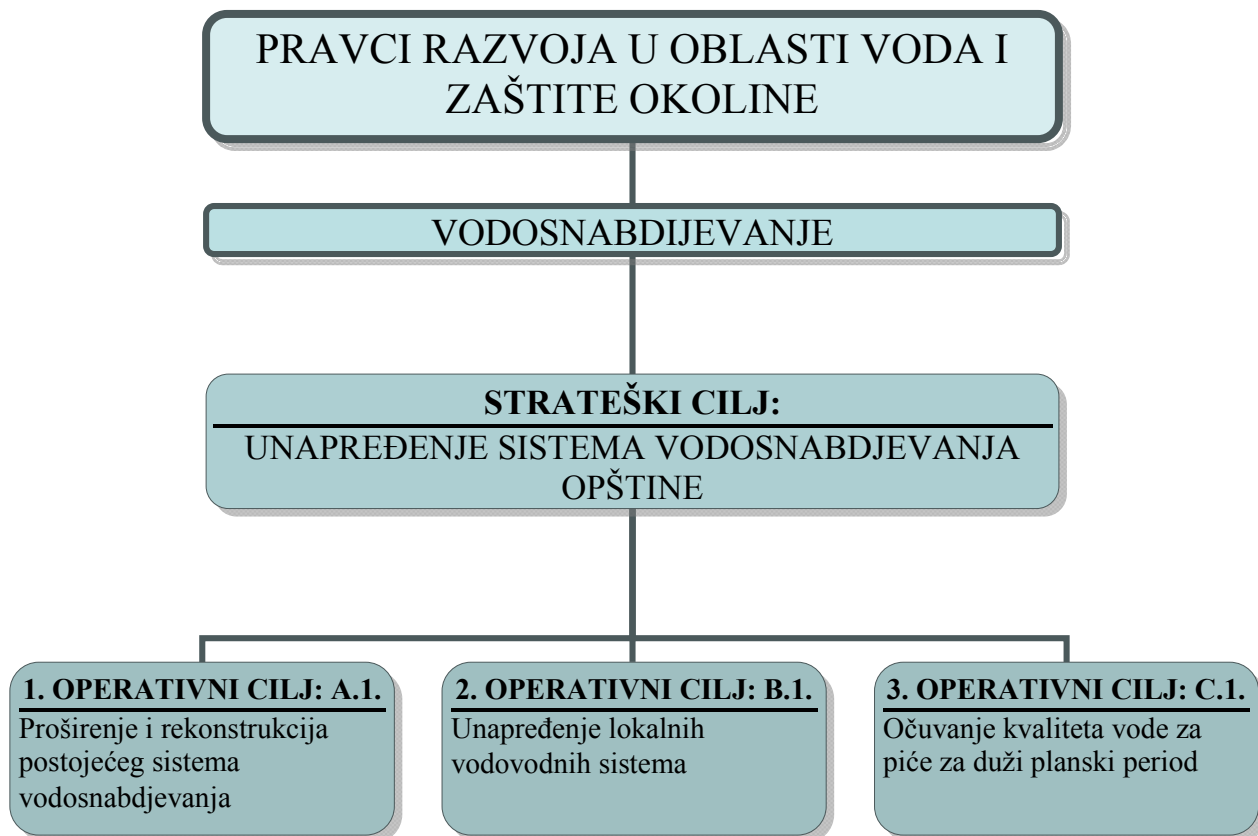
8.4.ZAŠTITA OD ŠTETNOG DJELOVANJA VODA

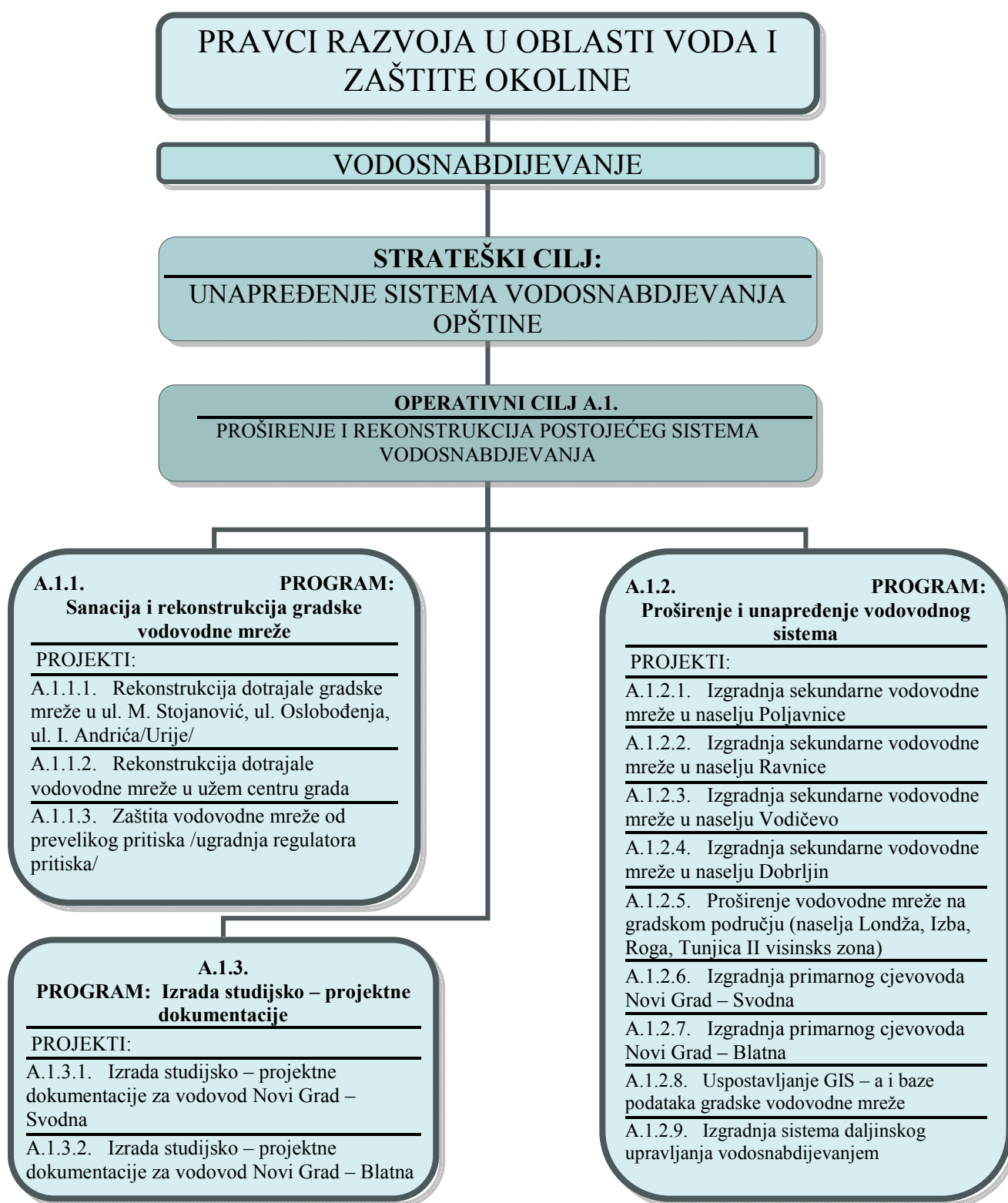
R.b.	Rang	Šifra	Opis programa	prosječan broj bodova
1.	3	H.1.1.	PROGRAM: Izrada dugoročnog plana zaštite od štetnog djelovanja voda	112,55
2.	4	H.1.2.	PROGRAM: Dugoročna zaštita plavnih zona	109,74
3.	6	I.1.1.	PROGRAM: Preventivna sanacija područja ugroženih od voda	97,75
4.	5	I.1.2.	PROGRAM: Zaštita obala rijeka i riječica	105,76
5.	1	J.1.1.	PROGRAM: Obučavanje, osposobljavanje CZ i stanovništva	119,64
6.	2	J.1.2.	PROGRAM: Modernizacija CZ	114,77

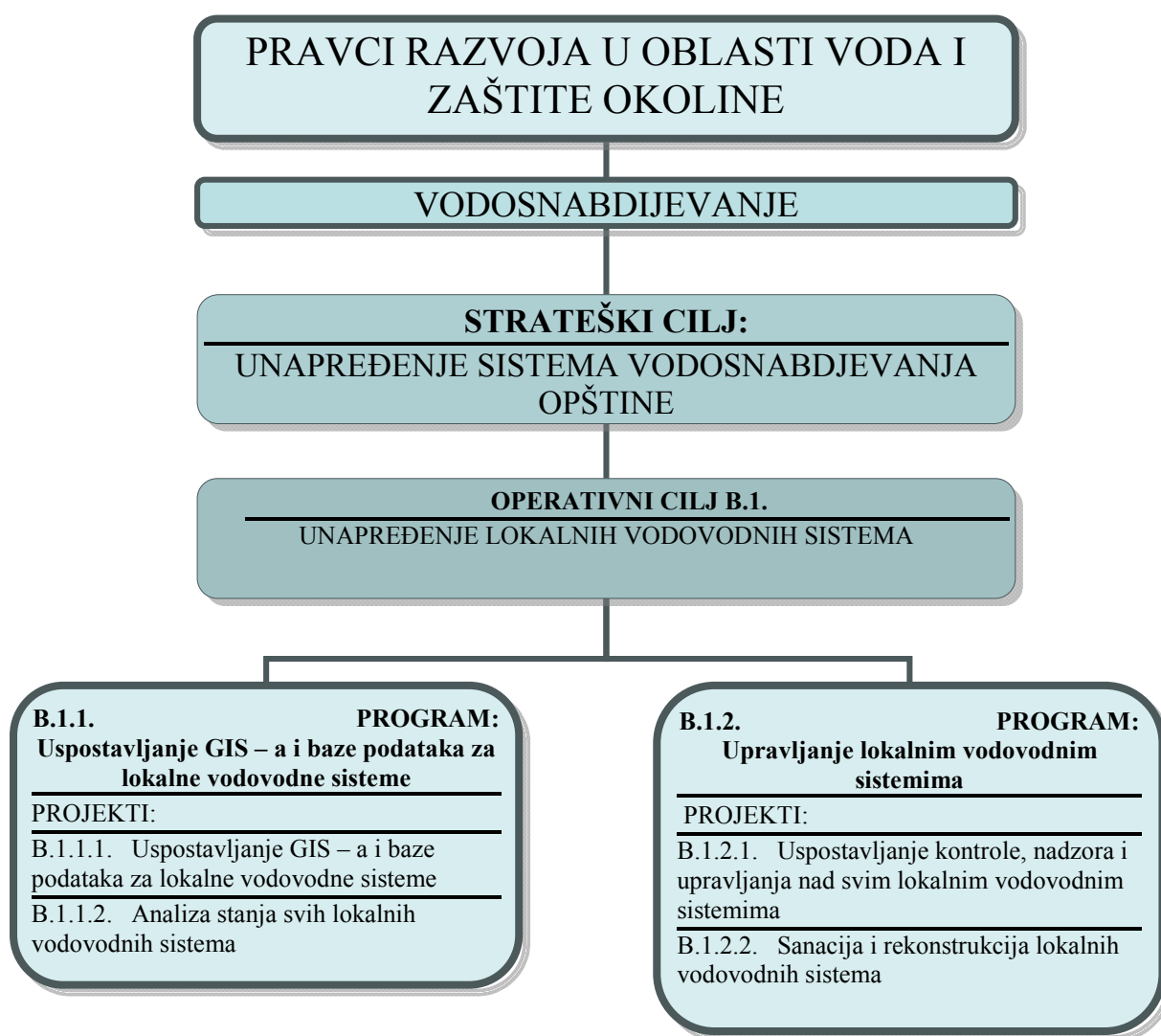
8.5.LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI

R.b.	Rang	Šifra	Opis programa	prosječan broj bodova
1.	1	K.1.1.	PROGRAM:Izrada razvojne studijsko – projektne dokumentacije	124,36
2.	2	K.1.2.	PROGRAM: Utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima	122,55
3.	6	L.1.1.	PROGRAM: Funkcionalna organizacija i sistematizacija poslova iz oblasti voda i zaštite okoline	113,87
4.	3	L.1.2.	PROGRAM: Jačanje ljudskih kapaciteta	121,21
5.	5	L.1.3.	PROGRAM:Stvaranje ekonomsko-pravnog modela za optimalno funkcionisanje djelatnosti iz oblasti voda i zaštite okoline	114,45
6.	8	M.1.1.	PROGRAM: Uspostava trajne saradnje – modela javnih preduzeća, ustanova i NVO – a sa korisnicima usluga	105,73
7.	7	M.1.2.	PROGRAM:Unapređenje saradnje sa entitetskim, regionalnim i državnim institucijama	106,64
8.	4	M.1.3.	PROGRAM: Osiguranje prostornih i tehničkih kapaciteta za obavljanje poslova iz oblasti voda i zaštite okoline	117,61

9. STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI, PROGRAMI I PROJEKTI

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE**

VODOSNABDIJEVANJE

STRATEŠKI CILJ:

**UNAPREĐENJE SISTEMA VODOSNABDJEVANJA
OPŠTINE**

OPERATIVNI CILJ C.1.

OČUVANJE KVALITETA VODE ZA PIĆE ZA DUŽI PLANSKI PERIOD

C.1.1.

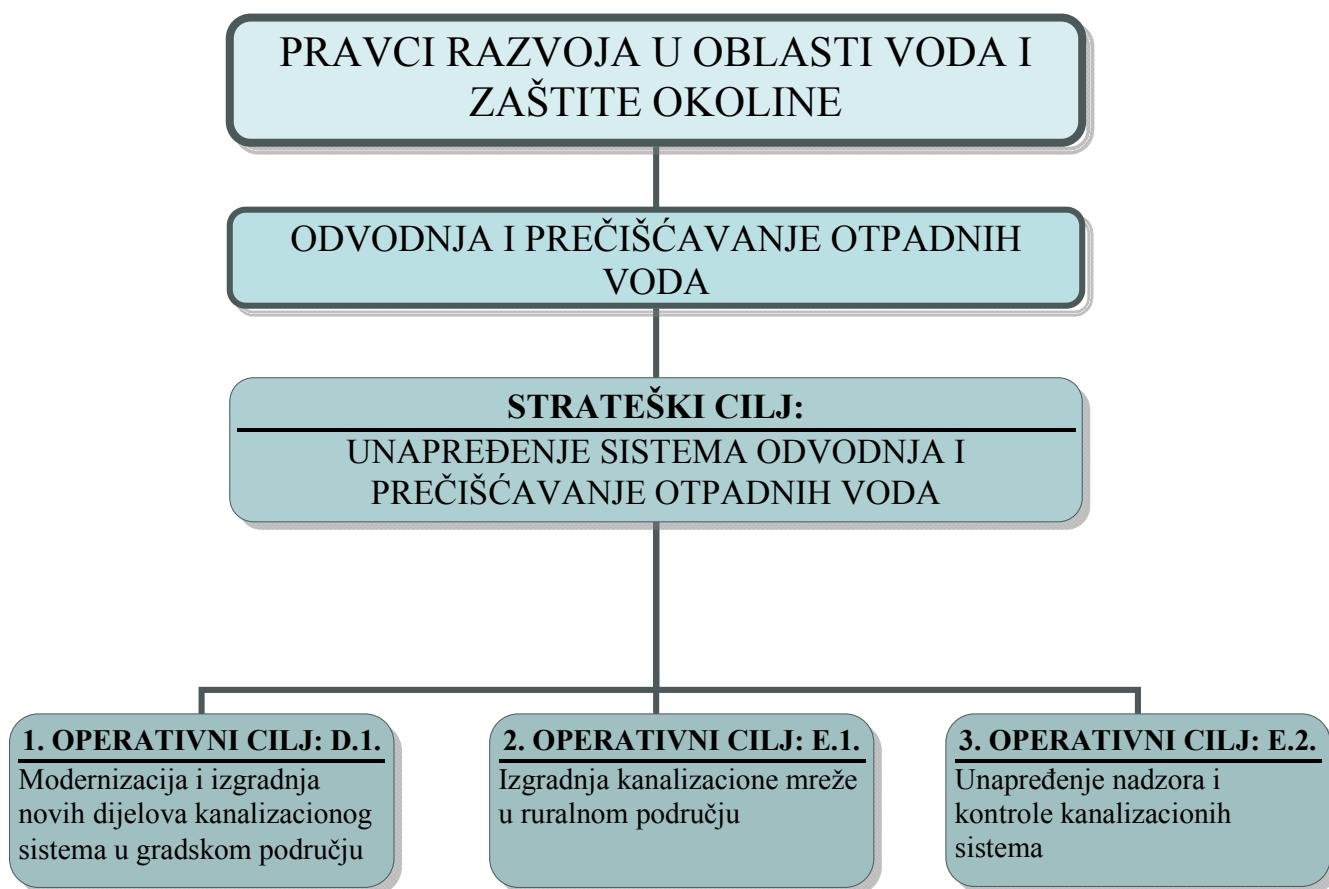
Zaštita izvorišta

PROGRAM:

PROJEKTI:

C.1.1.1. Provođenje mjera zaštite predviđenih postojećem programom zaštite izvorišta gradskog vodovodnog sistema

C.1.1.2. Izrada programa i projekata zaštite svih izvorišta koji se koriste za vodosnabdijevanje

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE****ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH
VODA****STRATEŠKI CILJ:**
**UNAPREĐENJE SISTEMA ODVODNJA I
PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA****OPERATIVNI CILJ D.1.**
**MODERNIZACIJA I IZGRADNJA NOVIH DIJELOVA
KANALIZACIONOG SISTEMA U GRADSKOM PODRUČJU****D.1.1. PROGRAM:**
**Sanacija i rekonstrukcija gradske
kanalizacione mreže****PROJEKTI:**

D.1.1.1. Izgradnja kanalizacione mreže u ul. D. Pajića, ul. M. Vejnovića, ul. M. Ličine (lijeva strana), dio ul. I Krajiške brigade (Roga), ul. Oslobođenja (od Roge do nadvožnjaka), ul. 9. Maja, Kulska obala, ul. Meše Selimovića (do Šuće), dio ul. 1. Maja

D.1.1.2. Izgradnja kolektora od PS „Grad“ do industrijske zone Poljavnice

D.1.1.3. Rekonstrukcija dijela kanalizacione mreže u ul. G. Principa, ul. D. Obradovića, ul. M. Stojanovića, ul. Njegoševa, ul. B. Čopića

D.1.1.4. Rekonstrukcija slivnika

D.1.1.5. Sanacija građevinskog objekta PS „Grad“

D.1.2. PROGRAM:
Planiranje izgradnje prečišćivača voda**PROJEKTI:**

D.1.2.1. Projekat rješavanja imovinsko – pravnih odnosa za lokaciju prečišćivača

D.1.2.2. Projekat analize isplativosti i mogućnosti razdvajanja površinskih i otpadnih voda sa aspekta izgradnje prečišćivača

D.1.3. PROGRAM:
**Izrada studijsko projektne
dokumentacije****PROJEKTI:**

D.1.3.1. Izrada projektne dokumentacije za izgradnju kanalizacione mreže u ul. D. Pajića, ul. M. Vejnovića, ul. M. Ličine (lijeva strana), dio ul. I Krajiške brigade (Roga), ul. Oslobođenja (od Roge do nadvožnjaka), ul. 9. Maja, Kulska obala, ul. Meše Selimovića (do Šuće), dio ul. 1. Maja

D.1.3.2. Izrada studije izvodljivosti uz monitoring količine otpadnih voda i štetnosti istih

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE**

**ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH
VODA**

STRATEŠKI CILJ:
**UNAPREĐENJE SISTEMA ODVODNJA I
PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA**

OPERATIVNI CILJ E.1.
**IZGRADNJA KANALIZACIONOG SISTEMA U RURALNOM
PODRUČJU**

E.1.1.
**PROGRAM: Izgradnja kanalizacione mreže u većim ruralnim
mjestima**

PROJEKTI:

- E.1.1.1. Projekat analize postojećeg stanja septičkih i osočnih jama
- E.1.1.2. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Poljavicama
- E.1.1.3. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Ravnicama
- E.1.1.4. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Dobrljinu
- E.1.1.5. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Rudicama
- E.1.1.6. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Blatni
- E.1.1.7. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Blagaju
- E.1.1.8. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u D. Agićima
- E.1.1.9. Izgradnja lokalnog kanalizacionog sistema u Svodni
- E.1.1.10. Izgradnja prečišćivača na lokalnim kanalizacionim sistemima

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE**

**ODVODNJA I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH
VODA**

STRATEŠKI CILJ:
UNAPREĐENJE SISTEMA ODVODNJA I
PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

OPERATIVNI CILJ E.2.
UNAPREĐENJE NADZORA, KONTROLE I UPRAVLJANJA
KANALIZACIONIM SISTEMOM

E.2.1.

Izrada GIS – a i baze podataka

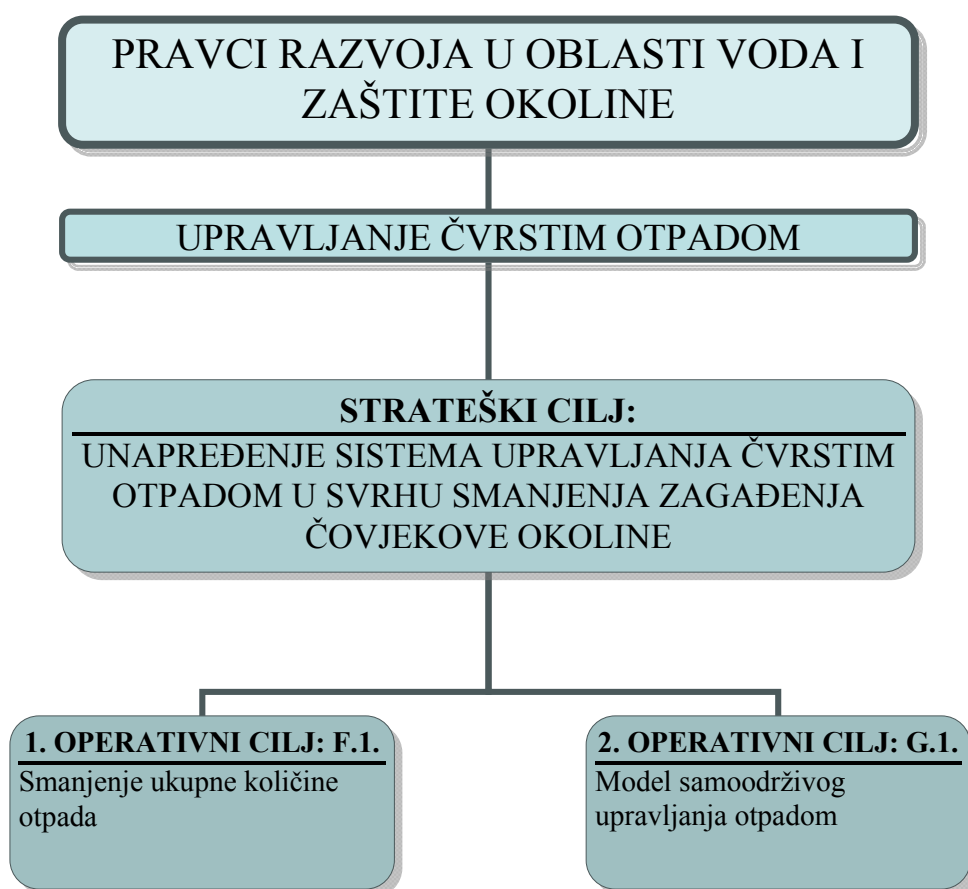
PROGRAM:

PROJEKTI:

E.2.1.1. Izrada GIS –a i baze podataka svih kanalizacionih sistema

E.2.1.2. Izrada GIS –a i baze podataka svih osočnih i septičkih jama

E.2.1.3 Izrada GIS –a i baze podataka svih zagađivača

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE**

UPRAVLJANJE ČVRSTIM OTPADOM

STRATEŠKI CILJ:
**UNAPREĐENJE SISTEMA UPRAVLJANJA ČVRSTIM
OTPADOM U SVRHU SMANJENJA ZAGAĐENJA
ČOVJEKOVE OKOLINE**

OPERATIVNI CILJ F.1.
SMANJENJE UKUPNE KOLIČINE OTPADA

F.1.1. PROGRAM:
**Edukacija stanovništva i mjere za smanjenje
otpada**

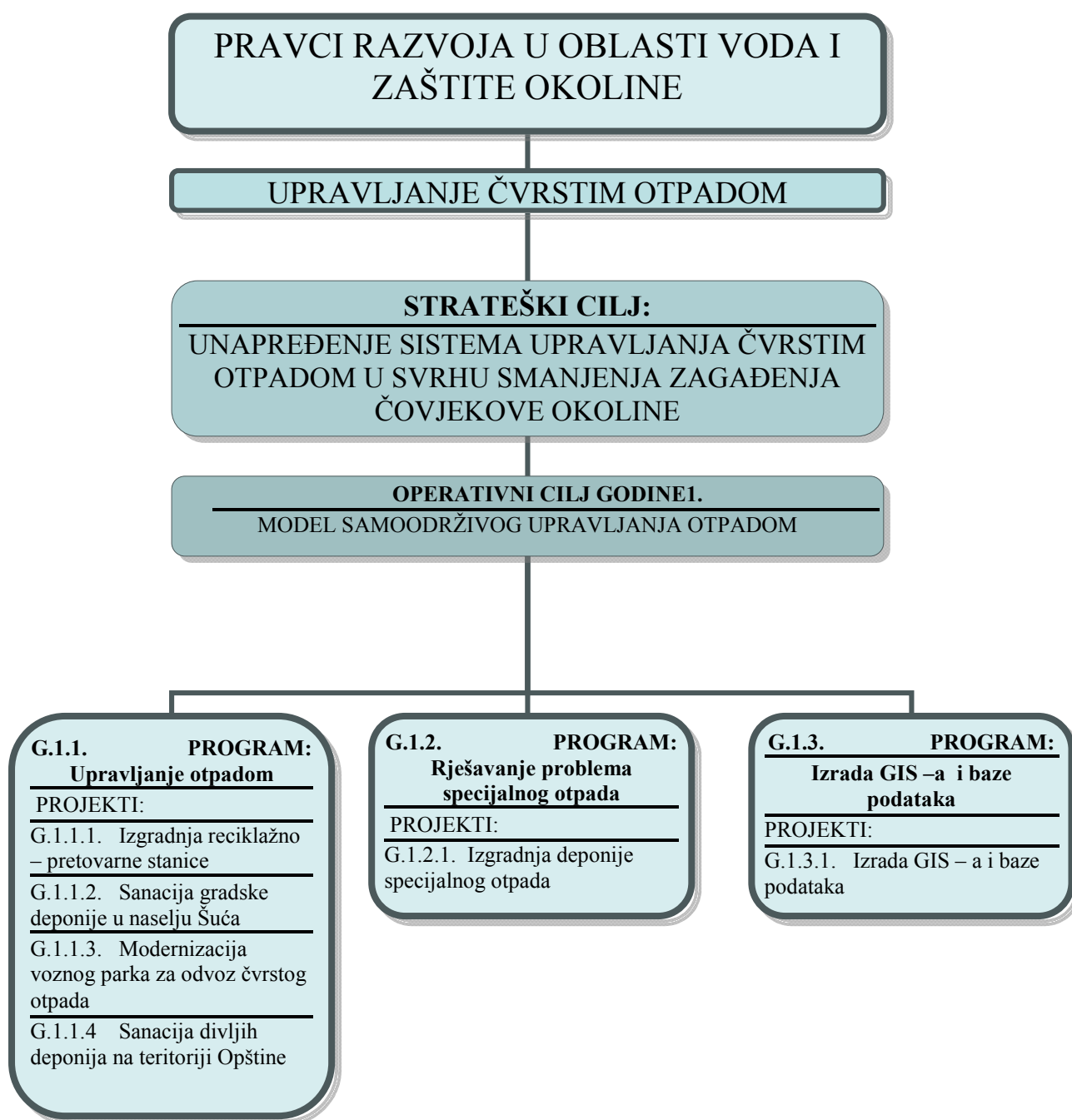
PROJEKTI:

- F.1.1.1. Edukacija građana, informisanje
- F.1.1.2. Nabavka i postavljanje kontejnera na predviđenim lokacijama
- F.1.1.3. Otkup sekundarnih sirovina
- F.1.1.4. Postavljanje velikih kontejnera u većim naseljenim mjestima

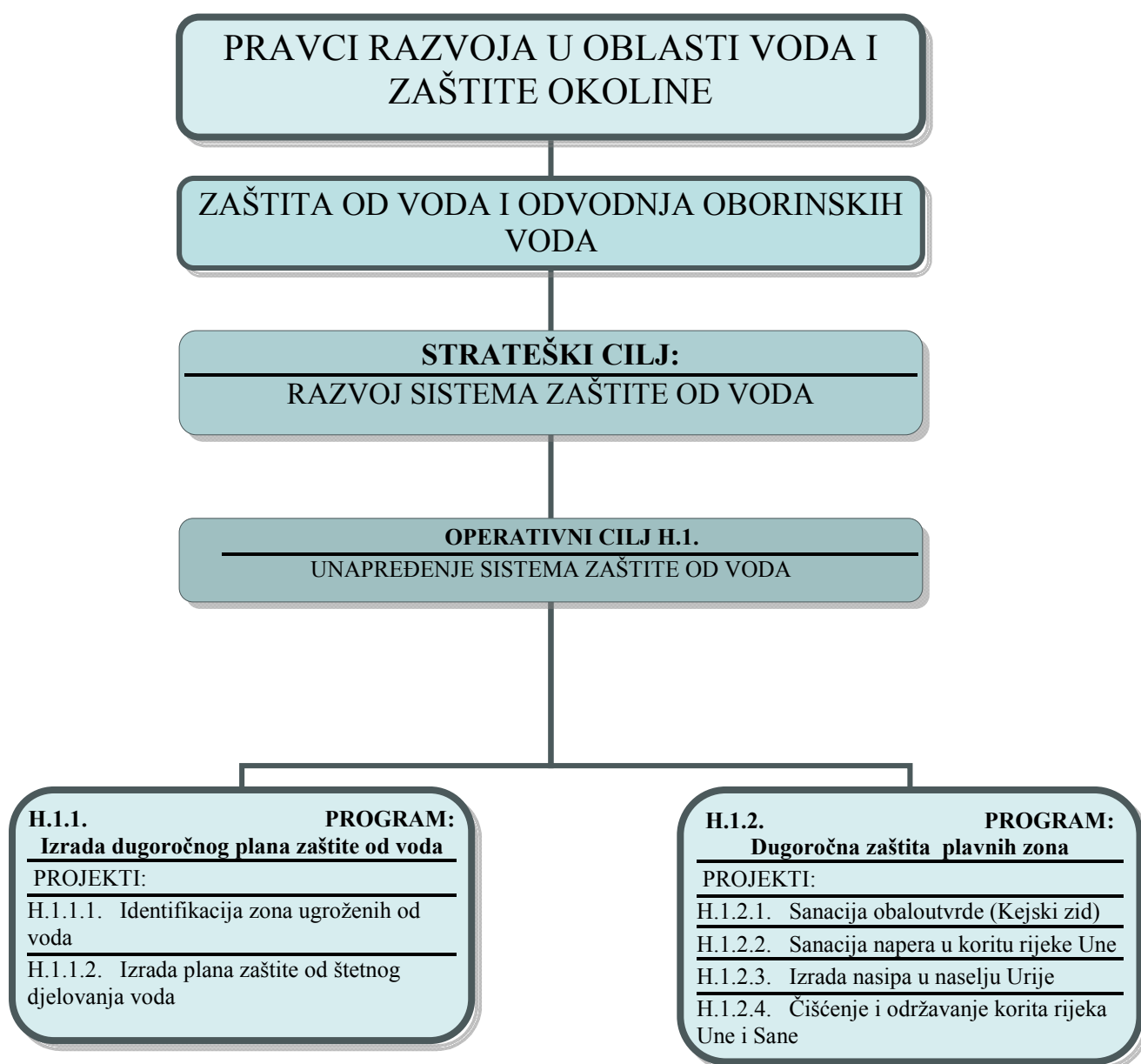
F.1.2. PROGRAM:
Jačanje kapaciteta javnog preduzeća

PROJEKTI:

- F.1.2.1. Projekat nabavke vozila i opreme za održavanje javnih površina

**PRAVCI RAZVOJA U OBLASTI VODA I
ZAŠTITE OKOLINE**

**ZAŠTITA OD VODA I ODVODNJA OBORINSKIH
VODA**

STRATEŠKI CILJ:
RAZVOJ SISTEMA ZAŠTITE OD VODA

OPERATIVNI CILJ I.1.
USPOSTAVA PREVENTIVNIH MJERA ZA ZAŠTITU OD VODA

I.1.1. PROGRAM:
**Preventivna sanacija područja ugroženih od
voda**

PROJEKTI:

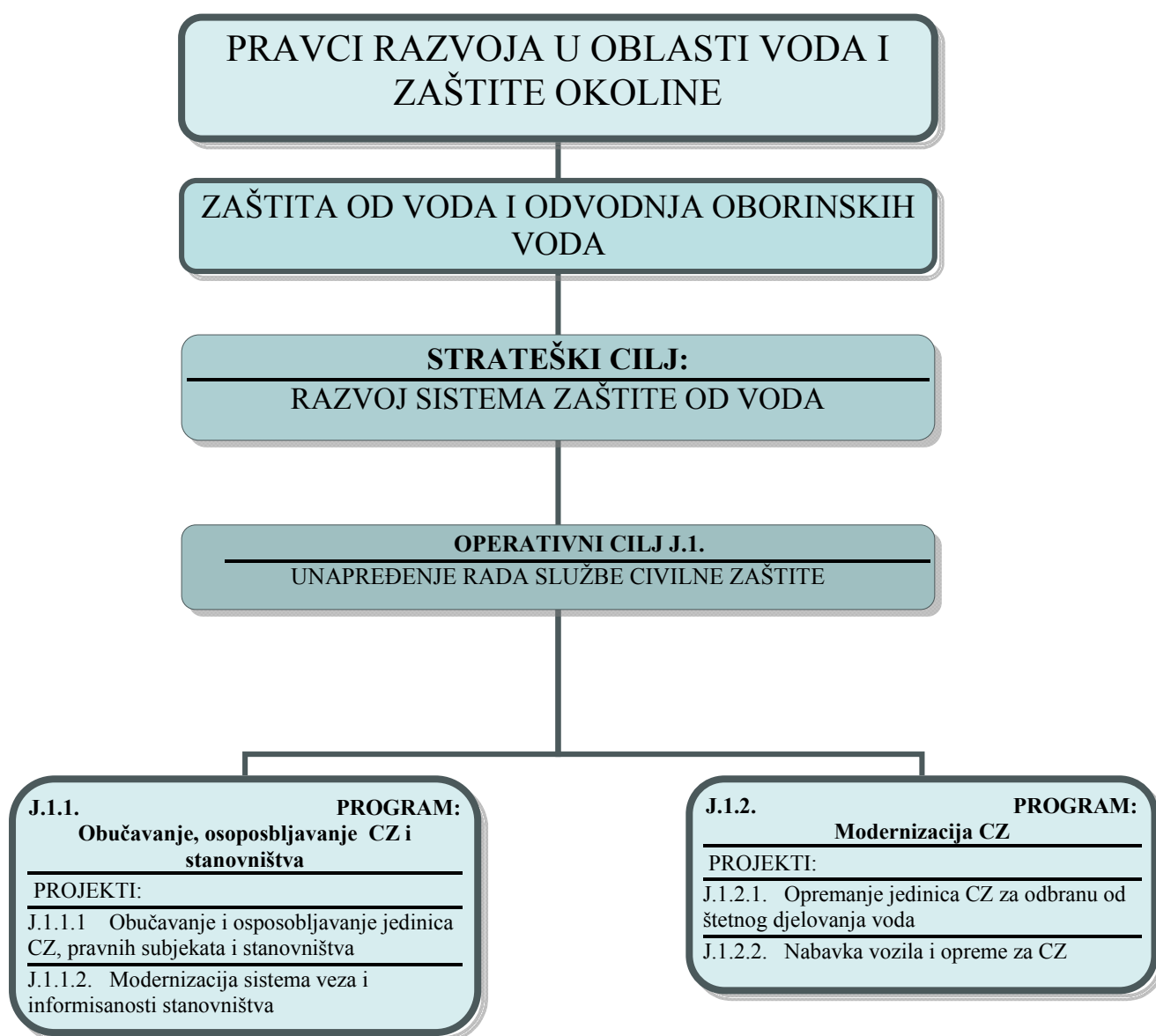
- I.1.1.1. Održavanje nasipa i uređenje desne obale rijeke Une
- I.1.1.2. Održavanje nasipa i uređenje obala rijeke Sane
- I.1.1.3. Uređenje i održavanje potoka naselja Roga
- I.1.1.4. Uređenje i održavanje potoka naselja Tunjica
- I.1.1.5. Uređenje i održavanje vodotoka u mjestu Svodna
- I.1.1.6. Uređenje i održavanje vodotoka u mjestu Dobrljin
- I.1.1.7. Ispitati stabilnost i urediti branu vještačkog jezera u Petkovcu
- I.1.1.8. Izgraditi sistem za prikupljanje i odvodnju oborinskih voda u naselju Londža

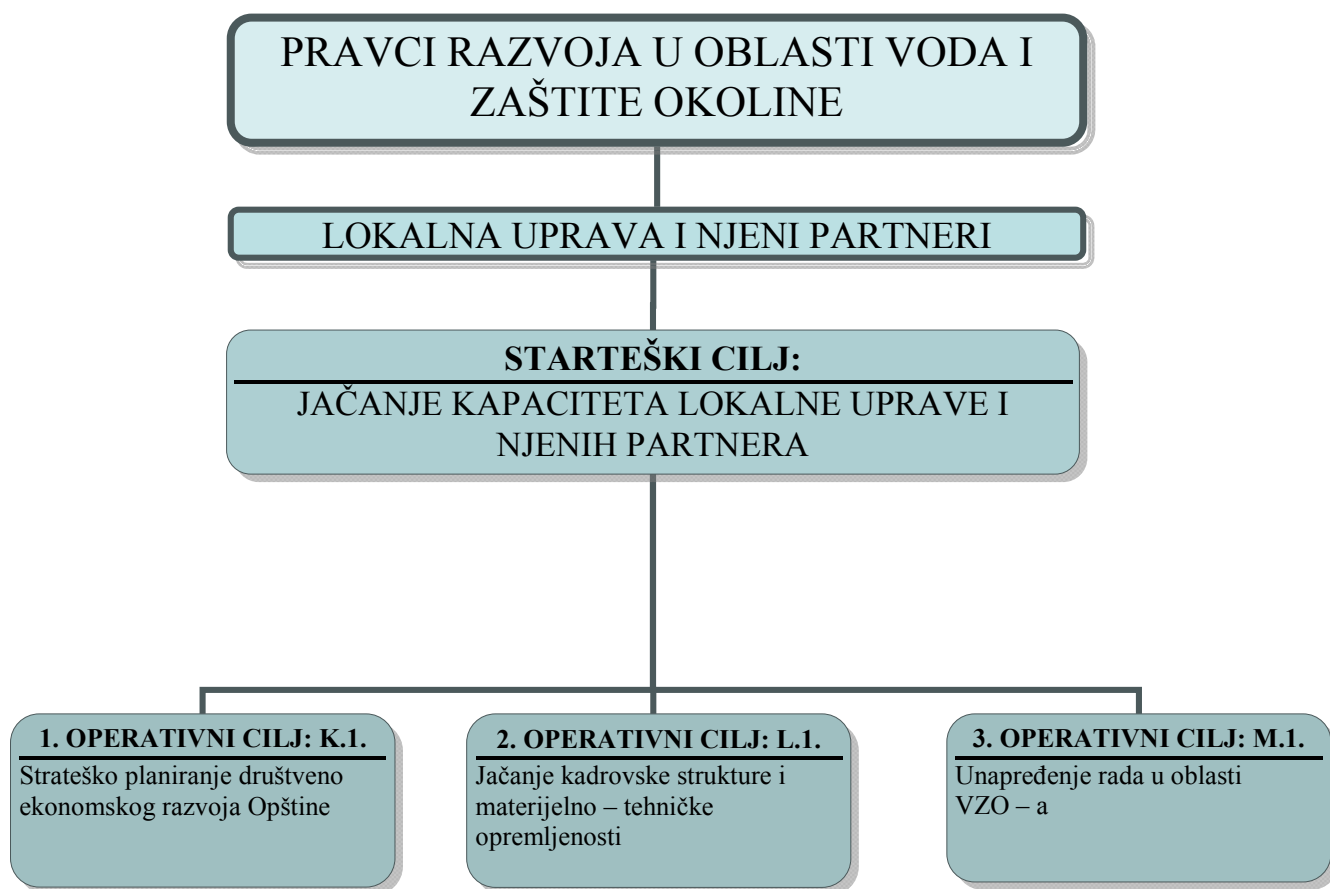
I.1.2.

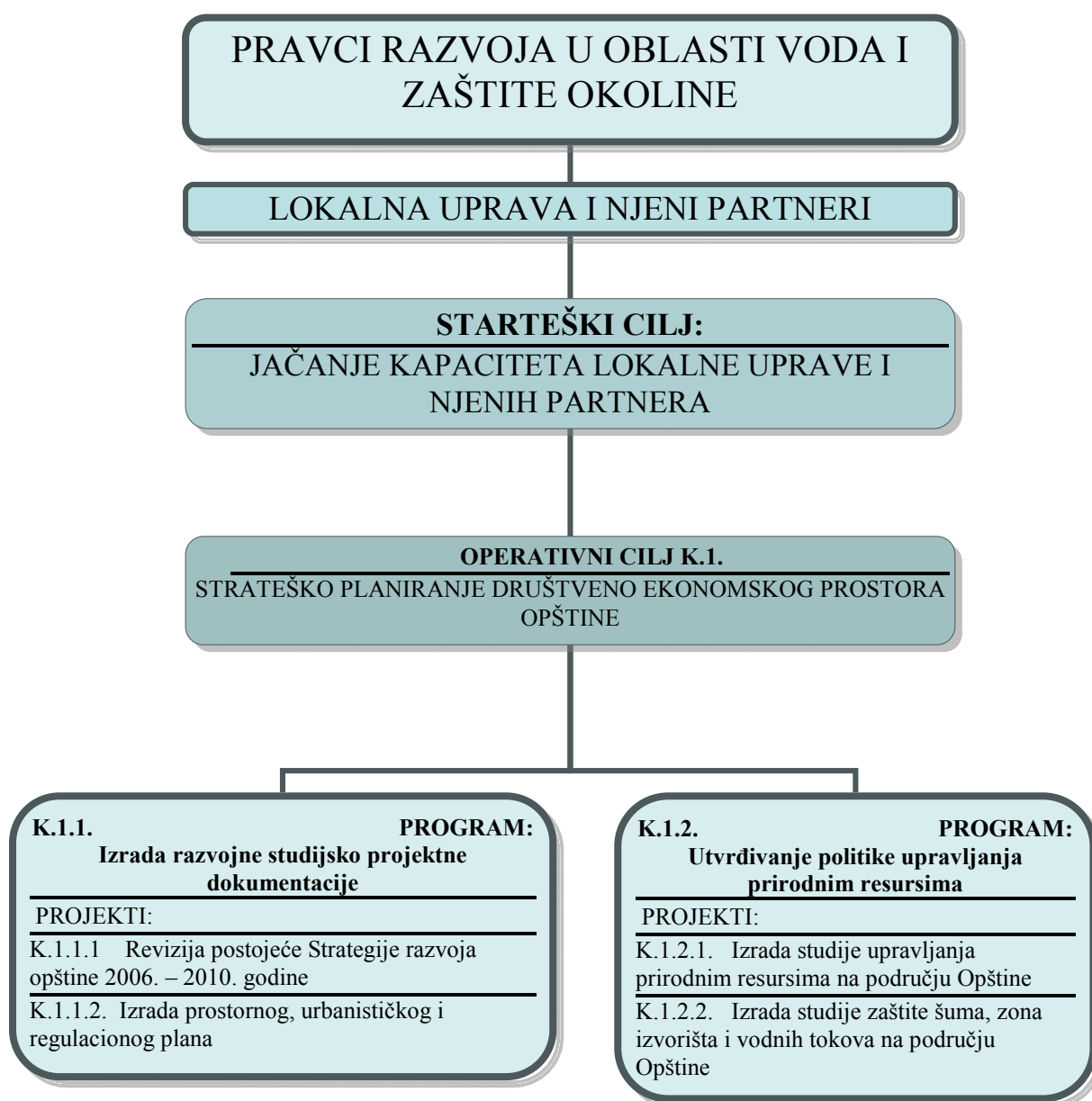
PROGRAM: Zaštita obala rijeka i riječica

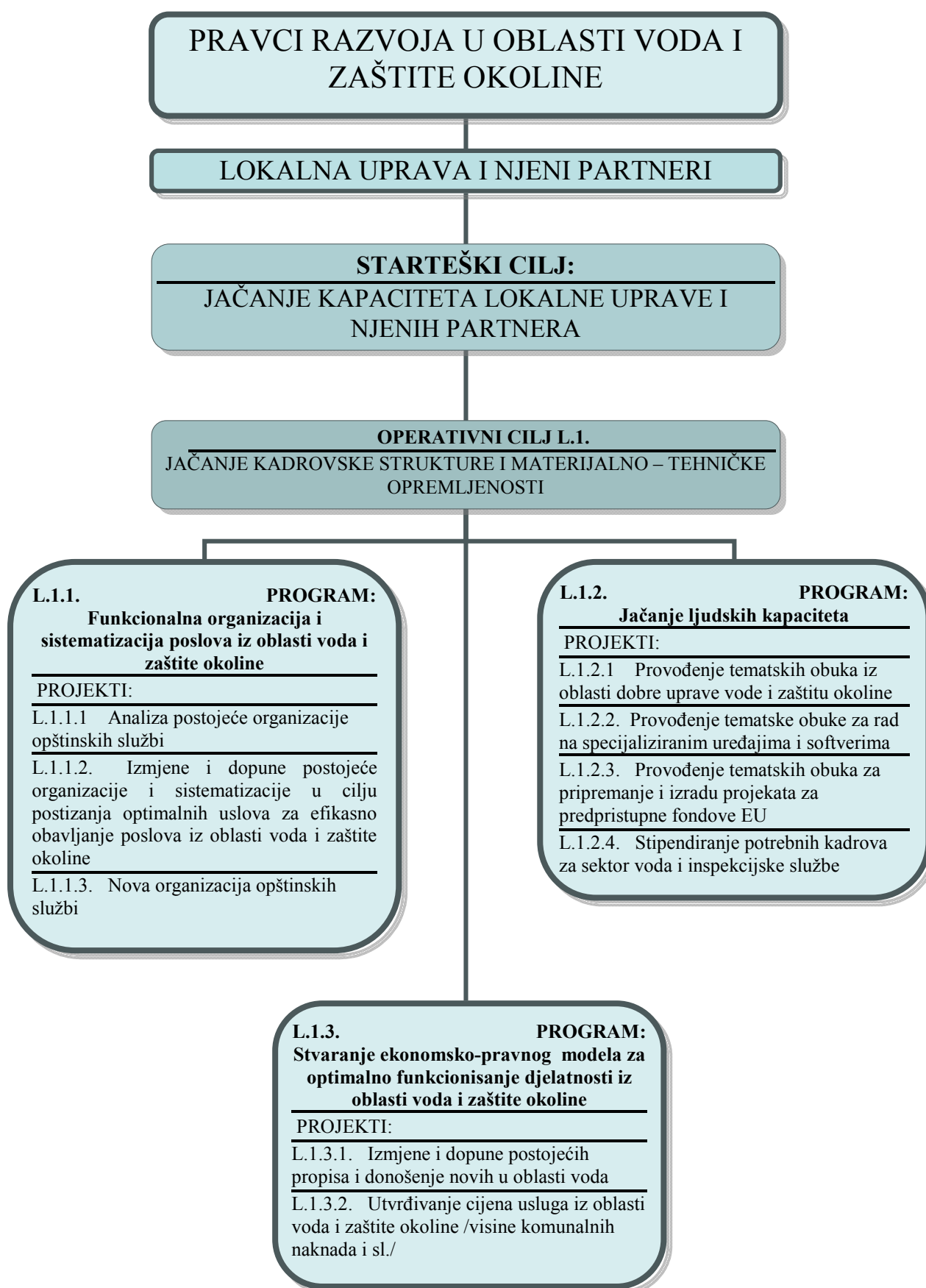
PROJEKTI:

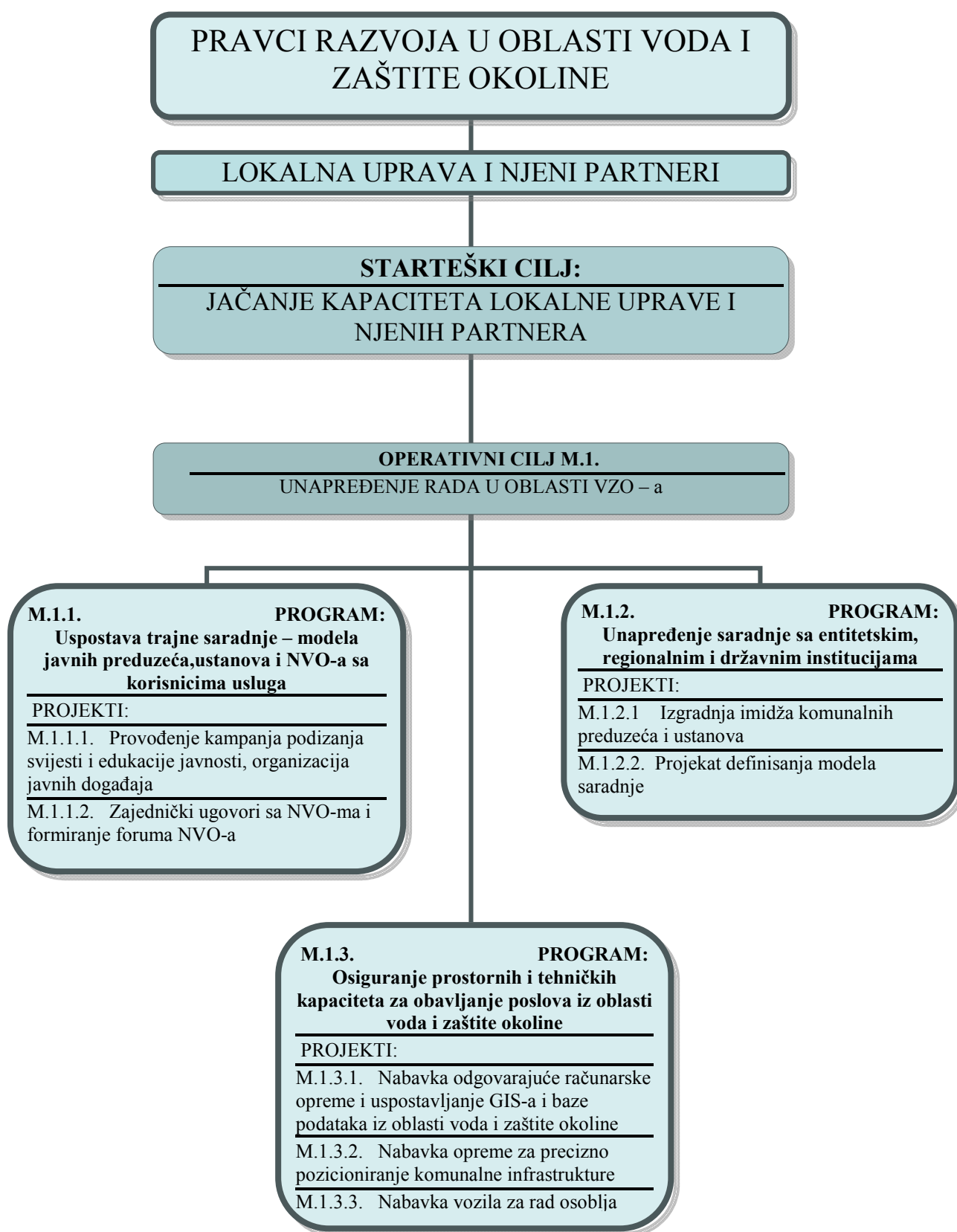
- I.1.2.1. Regulacija korita rijeke Sane na samom ušću
- I.1.2.2. Regulacija i zaštita obala rijeke Japre
- I.1.2.3. Regulacija i zaštita obala rijeke Vojskove
- I.1.2.4. Regulacija i zaštita obala riječice Strižne

10. IMPLEMENTACIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA STRATEŠKOG RAZVOJNOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE

10.1 UVOD

Implementacija strateškog plana vršiće se na osnovu godišnjeg Operativnog plana koji će da sadrži: planirane aktivnosti i projekte za realizaciju, nosioce realizacije aktivnosti i projekata, procijenjena finansijska sredstva potrebna za realizaciju projekata i rokove njihovog izvršenja. Prijedlozi projekata koji se planiraju godišnjim Operativnim planom treba da budu realno izvedivi, racionalni, ekonomski opravdani i održivi, da odražavaju ostvarenje interesa većine zainteresovanih strana, da održavaju opredjeljenje i strateške ciljeve lokalne zajednice u oblasti voda i zaštite okoline utvrđene ovim Strateškim planom.

10.2 OPERATIVNI PLANOWI

Godišnji Operativni plan priprema Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslova u saradnji sa Komisijom za izradu strateškog plana za vode i zaštitu okoline i dostavlja ga Načelniku opštine do kraja septembra tekuće godine za narednu godinu. Načelnik opštine utvrđuje prijedlog Operativnog plana i dostavlja ga Skupštini opštine na usvajanje. Godišnji Operativni plan usvojen na Skupštini opštine Novi Grad osnov je za programiranje i izradu planova rada opštinskih službi, komunalnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač Opština.

10.3 PRAĆENJE (MONITORING)

Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslova prati realizaciju Operativnog plana, prikuplja podatke, informacije i izvještaje o njegovoj realizaciji, analizira njegovo izvršenje i predlaže Načelniku opštine mjere za njegovo izvršenje. Odjeljenje za prostorno uređenje i stambeno komunalne poslova kvartalno dostavlja Komisiji za izradu strateškog plana za vode i zaštitu okoline informacije, izvještaje i provedene analize o realizaciji godišnjeg Operativnog plana. Komisija za izradu strateškog plana za vode i zaštitu okoline kvartalno razmatra realizaciju strateškog plana za vode i zaštitu okoline na osnovu dostavljenih informacija, izvještaja i provedenih analiza izvršenja Operativnog plana, te vrši procjenu stepena realizacije Operativnog i Strateškog plana.

10.4 EVALUACIJA

Na osnovu provedenih analiza Komisija za izradu strateškog plana za vode i zaštitu okoline radi Izvještaj o stepenu realizacije Strateškog i godišnjeg Operativnog plana kojeg dostavlja Načelniku opštine i Skupštini opštine prije usvajanja godišnjeg Operativnog plana.

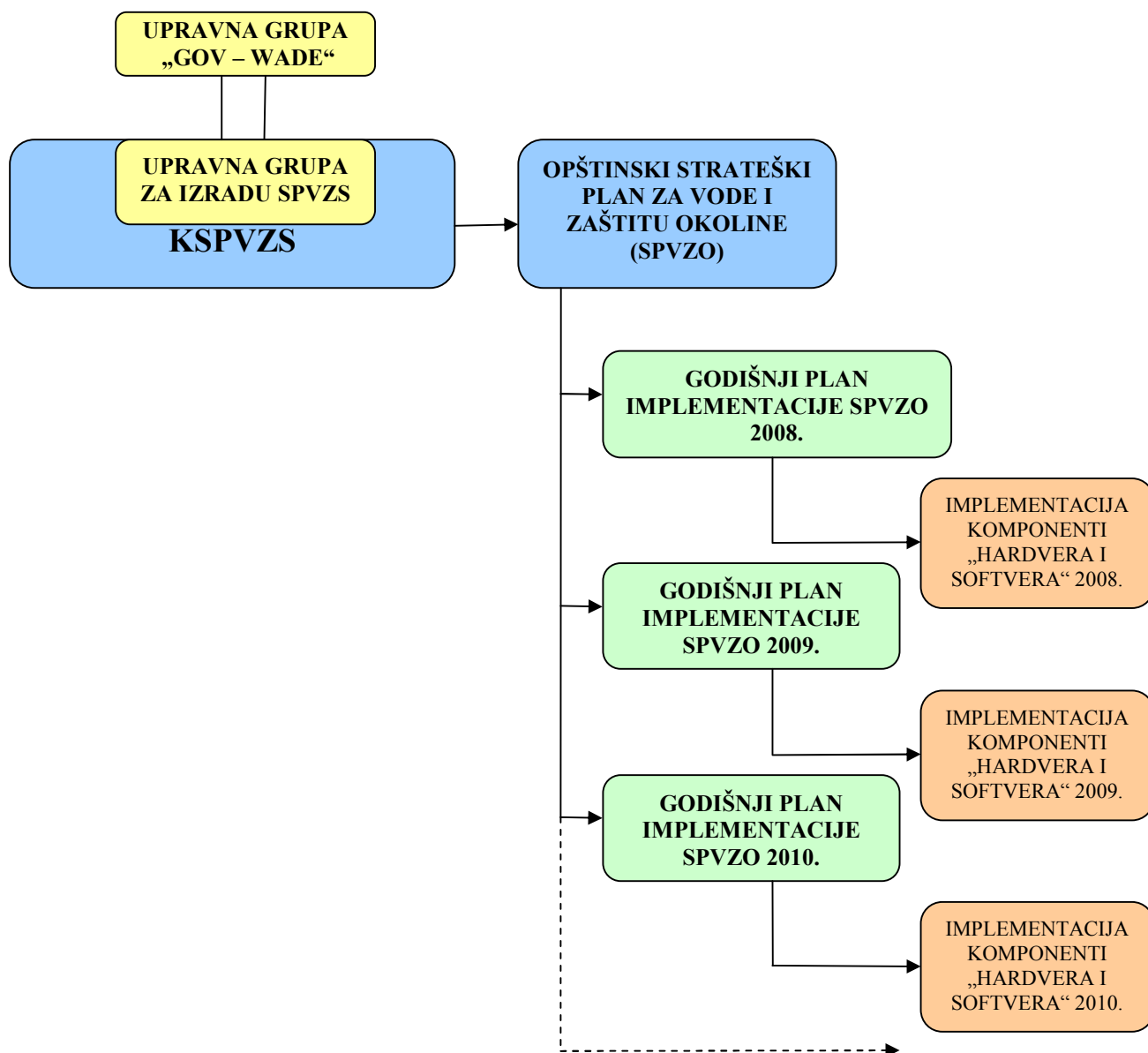
10.5 IZMJENE I DOPUNE STRATEŠKOG PLANA

U slučaju da Komisija za izradu strateškog plana za vode i zaštitu okoline opštine Novi Grad, na osnovu provedenih analiza ocjeni da je potrebno izvršiti izmjene i dopune Strateškog plana za vode i zaštitu okoline, prijedlog izmjena i dopuna sa obrazloženjem dostavit će Skupštini opštine i Načelniku opštine na razmatranje i usvajanje.

10.6 UMJESTO ZAKLJUČKA

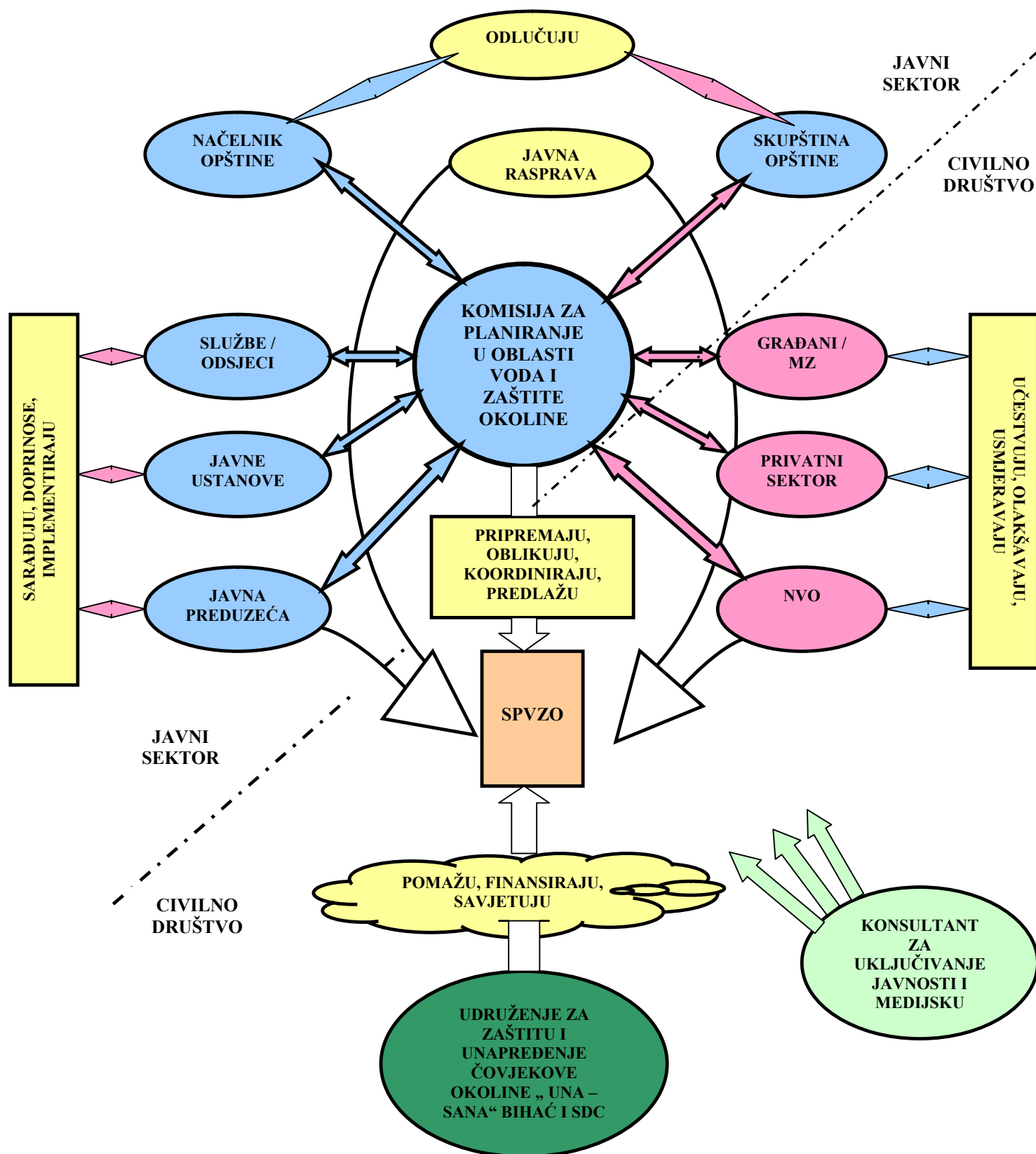
Strateško planiranje kao kontinuirani proces ne teži ispunjenju ambicioznih ciljeva i rješavanja svih problema na području opštine, nego je tek prvi korak ka preusmjerenju opštine iz sanacionog u razvojni period u ovoj oblasti, sa posebnim akcentom na osposobljavanju lokalnih aktera da u budućnosti sami preuzmu, provode i unapređuju započeti proces.

11. KORACI U IMPLEMENTACIJI STRATEŠKOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE

12. UČESNICI IZRADE STRATEŠKOG PLANA ZA VODE I ZAŠTITU OKOLINE (SPVZO)

VEZE / ODNOSI / ODGOVORNOSTI

S A D R Ž A J

BROJ AKTA

Strana

99 ODLUKA o usvajanju Strateškog plana za vode i zaštitu okoline 1-57

ŠTAMPA :

STRUČNA SLUŽBA
SKUPŠTINE OPŠTINE NOVI GRAD

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK LJUBAN KNEŽEVIĆ

TEHNIČKI UREDNIK LELA SAVANOVIĆ
